

Broj: 03-02.4-18-504-33/25
Istočno Sarajevo, 30.10.2025. godine

**Strategijski plan usvajanja standarda i drugih
standardizacijskih dokumenta
u Bosni i Hercegovini
za period 2025. - 2027. godina**

SADRŽAJ

PREDGOVOR	4
1 UVOD	5
1.1 Standardizacija	5
1.2 Koristi od primjene standarda	6
1.3 Osnovne informacije o Strategijskom planu usvajanja standarda u Bosni i Hercegovini za period 2025. – 2027. godina	6
2 TIJELO ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE – ISBIH	6
3 SVRHA I CILJ STRATEGIJSKOG PLANA USVAJANJA STANDARDARDA I DRUGIH STANDARDIZACIJSKIH DOKUMENATA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA	8
4 METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJSKOG PLANA USVAJANJA STANDARDARDA I DRUGIH STANDARDIZACIJSKIH DOKUMENATA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA	8
5 KRITERIJI IZRADE SRATEGIJSKOG PLANA USVAJANJA STANDARDARDA I DRUGIH STANDARDIZACIJSKIH DOKUMENATA ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINA	9
5.1 Analiza prioritetnih ekonomskih sektora u Bosni i Hercegovini	9
5.2 Analiza prioritetnih neekonomskih kriterijuma u pojedinim sektorima u Bosni i Hercegovini	11
5.3 Pregled najznačajnijih oblasti razvoja	19
6 REZULTATI ANALIZE	25
6.1 Općenito	25
6.2 Ljudski potencijali	27
6.3 Finansijski resursi	32
7 ZAKLJUČAK	34
DODATAK A Lista planiranih standarda za usvajanje prema sektorima i godinama preuzimanja	35

Lista skraćenica

Ad	Preuzimanje standarda na engleskom jeziku
AdTr ¹	Preuzimanje standarda metodom prijevoda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini
BAS	Bosanskohercegovački standard
BAS/TC	Tehnički komitet za standardizaciju ISBIH-a
BDP	Bruto domaći proizvod
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
CEN	Evropski komitet za standardizaciju
CENELEC	Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike
DEVCO	Komitet za pitanja zemalja u razvoju
ED	Zaposleni u Odjeljenju za informaciono - dokumentacione poslove
EN	Evropski standard
ETSI	Evropski institut za standarde iz oblasti telekomunikacija
EU	Evropska Unija
FprEN	Konačni nacrt evropskog standarda
FprA	Konačni nacrt amandmana na evropski standard
GDPR	EU Opća uredba o zaštiti podataka
IEC	Međunarodna elektrotehnička komisija
ISBIH	Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju
JTC	Zajednički tehnički komitet
Mo	Praćenje razvoja međunarodnog ili evropskog standarda
prEN	Prednacrt/nacrt evropskog standarda
SC	Potkomitet
SMTK	Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
STO	Svjetska trgovinska organizacija
TC	Tehnički komitet
TO	Tehnički sekretar/koordinator
TR	Tehnički izvještaj
TS	Tehnička specifikacija

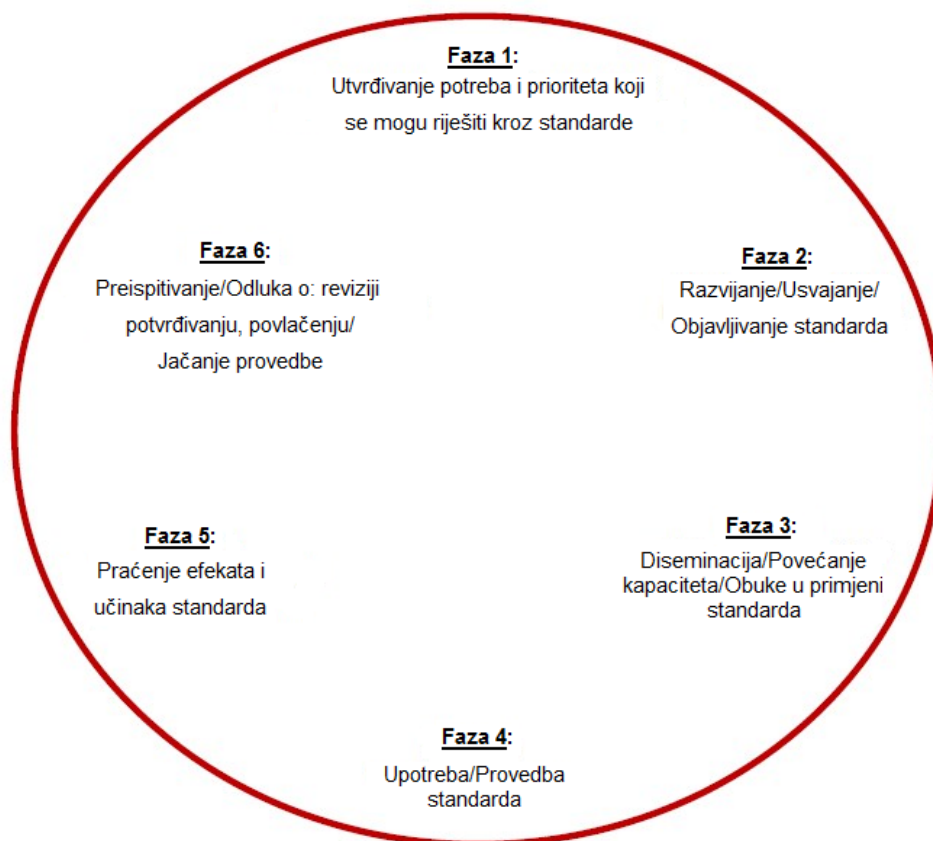
¹ Za potrebe ovog dokumenta korištena je skraćenica *AdTr* umjesto pv. Naime, Internim pravilima za standardizaciju Instituta definisano je da je skraćenica za metodu prijevoda *pv*.

PREDGOVOR

Ovaj dokument izradio je Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ISBIH) kao državno tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine, u skladu sa publikacijom Nacionalne strategije standardizacije (*National Standardization Strategies, Year of publication: 2020; Edition: 1*) koje je pripremila i objavila Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO), a na osnovu državnih prioriteta kao što su ekonomski, neekonomski i socijalni prioriteti, kao i na osnovu potreba zainteresiranih strana i obaveza koje proistječu iz članstva u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju.

Svrha ovog dokumenta je planiranje usvajanja bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata (u daljem tekstu: standarda) za period 2025. – 2027. godina, da bi se kroz provedbu planiranih aktivnosti i uz primjenu usvojenih standarda ispunili zahtjevi korisnika, spriječile tehničke barijere u trgovini, sagledale aktivnosti u narednom periodu i osigurali potrebni resursi.

U navedenoj publikaciji Nacionalne strategije standardizacije uveden je pojam „*the standardization life cycle*” (slika 1) koji obuhvata cjelokupan „ciklus standardizacije”, odnosno svih 6 faza kojima su obuhvaćeni razvoj, usvajanje, primjena i praćenje „života” standarda, a na kraju i njihovo preispitivanje i unaprjeđenje. Ovakvim pristupom se na najbolji mogući način prate potrebe zainteresiranih strana i utvrđuju načini da standardizacija zapravo služi potrebama privrede i društva, a sve to radi postizanja što višeg životnog standarda na svakom polju. Strategijski plan usvajanja standarda i drugih standardizacijskih dokumenata za period 2025. - 2027. godina (u daljem tekstu: Strategijski plan) prvenstveno obuhvata fazu 1 i fazu 2 ovog ciklusa u smislu definiranja državnih prioriteta i potreba za standardima.

Slika 1 – „Ciklus standardizacije”

1 UVOD

1.1 Standardizacija

Standardizacija je djelatnost uspostavljanja odredaba (pravila) za opću i višekratnu upotrebu, koje se odnose na postojeće ili moguće probleme, radi postizanja optimalnog stepena uređenosti u određenoj oblasti. Standardizacijske aktivnosti se prvenstveno sastoje od pripreme, oblikovanja i izdavanja standarda, te omogućavanja primjene standarda.

Standard je dokument za opću i višekratnu uporabu, donesen konsenzusom i odobren od priznatog tijela, koji sadrži pravila, smjernice ili karakteristike aktivnosti ili njihove rezultate i koji ima za cilj postizanje optimalnog stupnja uređenosti u datom kontekstu. Oni se moraju temeljiti na provjerenim naučnim, tehnološkim i iskustvenim rezultatima, a cilj im je dosezanje optimalnog napretka zajednice. Standarde i druge standardizacijske dokumenate donose međunarodne ili regionalne organizacije za standardizaciju, kao i državna tijela za standardizaciju. Državno tijelo za standardizaciju u Bosni i Hercegovini je Institut za standardizaciju BiH (ISBIH).

Ciljevi državne standardizacije Bosne i Hercegovine su:

- 1) Pospješivanje međunarodne trgovine sprječavanjem ili uklanjanjem barijera koje proizilaze iz neutemeljenih razlika pri poslovanju na državnom nivou;
- 2) Povećanje nivoa sigurnosti, zaštite zdravlja i života, te sigurnosti okoliša;
- 3) Unaprjeđenje cjelishodnog iskorištenja rada, materijala i energije u procesima proizvodnje;
- 4) Poboljšanje proizvodne uspješnosti, uz upravljanje raznolikostima, usklađenosti i zamjenjivosti;
- 5) Unaprjeđenje kvalitete proizvoda, procesa i usluga utvrđivanjem njihovih karakteristika, kojima mogu zadovoljiti postavljene zahtjeve, odnosno utvrđenu namjenu.

Osnovna načela državne standardizacije Bosne i Hercegovine su:

Dobrovoljno učestvovanje i doprinos svih zainteresiranih strana u pripremi i usvajanju državnih standarda BiH;

- 1) Dobrovoljna primjena i korištenje državnih standarda BiH;
- 2) Konsenzus, koji znači načelno slaganje značajnijeg dijela zainteresiranih o sadržaju državnog standarda BiH;
- 3) Prioritet zajedničkih interesa zainteresiranih strana nad pojedinačnim interesima;
- 4) Transparentnost rada u pripremi i dostupnost javnosti državnih standarda BiH;
- 5) Međusobna usklađenost državnih standarda BiH;
- 6) Poštivanje dostignutog stanja tehnike i pravila međunarodne i europske standardizacije.

Kroz ostvarivanje principa dobrovoljnog učešća svih zainteresiranih strana, konsenzusom se utvrđuju standardi koji sadrže pravila, zahtjeve, karakteristike, uputstva, preporuke ili smjernice za aktivnosti ili njihove rezultate, radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti u određenoj oblasti u odnosu na postojeće ili moguće probleme. Uloga standarda u osiguravanju pretpostavke o usklađenosti sa bitnim zahtjevima odgovarajućih europskih tehničkih propisa je veoma značajna u procesu usaglašavanja državnog sa europskim tehničkim zakonodavstvom. Osim toga, standardizacija doprinosi razvoju i unaprjeđivanju proizvodnje i prometa proizvoda, izvođenju radova, odnosno vršenju usluga, poboljšanju kvaliteta proizvoda, procesa i usluga, njihovoj tipizaciji, kompatibilnosti i zamjenljivosti, unaprjeđivanju zaštite života, zdravlja i sigurnosti ljudi, imovine i okoliša, kao i unaprjeđivanju međunarodne trgovine sprječavanjem i otklanjanjem nepotrebnih tehničkih barijera.

1.2 Koristi od primjene standarda

Važne koristi od standardizacije su unaprijeđenje pogodnosti proizvoda, procesa i usluga za predviđene svrhe, sprječavanje barijera u trgovini, te olakšavanje tehnološke saradnje. Standardizacija pomaže stvaranju održivosti i koristi za sve ljude u globalnom društvu. Za nesmetano i slobodno kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala neophodno je omogućiti uporedivost, koja se može ostvariti standardizacijom. Zemlje u cijelom svijetu prihvatile su proces standardizacije, shvaćen kao proces usaglašavanja koji se vrši na svim nivoima i u svim oblastima. Koristi od primjene standarda su višestruke, a između ostalog i sljedeće.

Standardi:

- osiguravaju da proizvodi odgovaraju svojoj namjeni;
- povećavaju sigurnost proizvoda i usluga;
- predstavljaju osnovu za poboljšanje kvaliteta proizvoda i usluga;
- predstavljaju tehničku osnovu za donošenje propisa i podršku u njihovoj provedbi;
- olakšavaju trgovinu između različitih zemalja i doprinose uklanjanju tehničkih barijera u trgovini;
- odslikavaju trenutno stanje razvijenosti nauke i tehnike i na taj način predstavljaju putokaz zemljama u razvoju na njihovom putu ka svjetskom tržištu;
- omogućavaju efikasnije korištenje resursa u procesu proizvodnje;
- doprinose očuvanju zdravlja i okoliša.

1.3 Osnovne informacije o Strategijskom planu usvajanja standarda u Bosni i Hercegovini za period 2025. – 2027. godina

Puna integracija privrede Bosne i Hercegovine u jedinstveno tržište Europske unije (u daljem tekstu: EU) koje danas čini tržišta 27 država članica, predstavlja jedan od strateških ciljeva Bosne i Hercegovine. Put Bosne i Hercegovine ka pridruživanju EU i punopravnom članstvu u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (u daljem tekstu: STO) podrazumijeva, pored mnogih drugih aktivnosti, i usklađenost bosanskohercegovačkih standarda sa europskim (EN) i međunarodnim standardima (ISO, IEC), radi poštivanja zahtjeva jedinstvenog tržišta.

Imajući u vidu navedeno, ovaj dokument prije svega sadrži sve elemente iz ISO-e publikacije Nacionalne strategije standardizacije (*National Standardization Strategies, Year of publication: 2020; Edition: 1*), a pripremljen je i izrađen u skladu sa internim pravilima standardizacije ISBIH-a, koja su usklađena sa europskim i međunarodnim pravilima.

Ovaj srednjoročni strateški plan usvajanja standarda treba shvatiti kao poziv svim zainteresiranim stranama da doprinesu njihovoj dosljednoj provedbi i stalnom razvoju.

2 TIJELO ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE – ISBIH

2.1 Opće informacije

Prema Zakonu o standardizaciji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 19/01) i Zakonu o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04) ISBIH je samostalna državna upravna organizacija i jedino državno tijelo za standardizaciju u Bosni i Hercegovini, koje predstavlja Bosnu i Hercegovinu u međunarodnim i europskim organizacijama za standardizaciju.

ISBIH je punopravni član Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO od 1997. godine i Europskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija ETSI od 1997. godine, pridruženi član: Međunarodne komisije za elektrotehniku IEC od 1997. godine, Europskog

komiteta za standardizaciju u oblasti elektrotehnike CENELEC od 1999. godine i Europskog komiteta za standardizaciju CEN od 2008. godine.

Jedan od strateških ciljeva ISBIH-a je punopravno članstvo u europskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC. U skladu sa *CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 1: Organization and structure* i *CEN-CENELEC Guide 22*, ISBIH aktivno radi na ispunjavanju zahtjeva za punopravno članstvo u CEN-u i CENELEC-u. ISBIH je preuzeo 92,63 %² svih evropskih standarda, a u svom radu poštuje i primjenjuje sva uputstva koja su objavile europske i međunarodne organizacije za standardizaciju.

Sve aktivnosti koje ISBIH provodi, izvode se radi ispunjenja misije i vizije ISBIH-a koje su date u nastavku:

Misija ISBIH-a: voditi, održavati i kontinuirano poboljšavati sistem standardizacije u BiH, zastupajući interese svih zainteresiranih strana u oblasti standardizacije, poštujući zahtjeve i preporuke evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju.

Vizija ISBIH-a: biti međunarodno, regionalno i institucija za standardizaciju prepoznatljiva u Bosni i Hercegovini koja će se svojim stručnim i profesionalnim radom punopravno uključiti u europski i globalni posao standardizacije.

Srednjoročni cilj ISBIH-a je: unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije. Provođenjem aktivnosti iz svoje nadležnosti ISBIH ima za cilj da podigne ugled bosanskohercegovačke standardizacije; te nivo svijesti bosanskohercegovačke javnosti o važnosti i ulozi standarda i standardizacije općenito. Također ciljevi ISBIH su unapređenje i razvoj bosanskohercegovačke standardizacije u cilju ispunjenja zahtjeva za status punopravnog člana u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC; uključenje bosanskohercegovačkih eksperata u aktivan rad međunarodnih i europskih radnih tijela za standardizaciju za djelatnosti koje su od značaja za Bosnu i Hercegovinu; i unapređenje informacione djelatnosti o standardima i tehničkim propisima u cilju bolje informiranosti svih zainteresiranih strana kako u Bosni i Hercegovini, tako i izvan nje.

2.2 Djelatnost ISBIH-a

U području standardizacije:

predlaže strategiju standardizacije u Bosni i Hercegovini, priprema i izdaje bosanskohercegovačke standarde, zastupa i predstavlja Bosnu i Hercegovinu u međunarodnim i drugim međudržavnim organizacijama za standardizaciju, te obavlja poslove koji proizilaze iz međunarodnih sporazuma i članstva u tim organizacijama, učestvuje u pripremanju tehničkih propisa, razvija i uspostavlja informacioni sistem o standardima i drugim srodnim dokumentima, proglašava standarde BiH, organizira i provodi specijalističko obrazovanje kadrova u području standardizacije, bavi se izdavačko-publicističkom djelatnošću iz područja standardizacije.

U području ocjenjivanja usklađenosti:

učestvuje u uspostavi i održavanju sistema certificiranja i homologizacije u skladu s europskim modelom. Zastupa Bosnu i Hercegovinu u europskim i međunarodnim organizacijama za ocjenjivanje usklađenosti (EOTC i EUROLAB, itd) do formiranja asocijacije ispitnih laboratorija i asocijacije kalibracionih laboratorija i organizira obrazovanje iz područja ocjenjivanja usklađenosti.

² CEN/CENELEC Quarterly report on the national implementation of European standards (harmonized and non-harmonized) - The third quarter of 2025

3 SVRHA I CILJ STRATEGIJSKOG PLANA USVAJANJA STANDARDA I DRUGIH STANDARDIZACIJSKIH DOKUMENATA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA

Osnovna svrha izrade Strategijskog plana je uspostavljanje što bližeg međusobnog odnosa između razvoja i usvajanja bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata sa jedne strane i ekonomskih i socijalnih prioriteta, kao i drugih državnih prioriteta sa druge strane. Strategijski plan sadrži listu standarda koje treba usvojiti u trogodišnjem periodu. Poseban akcenat daje se uključivanju svih zainteresiranih strana u Bosni i Hercegovini na davanju prijedloga za usvajanje standarda, praćenje i analiziranje potreba zainteresiranih strana kao i analizu ekonomskih podataka. Ovi standardi su neophodni korisnicima za njihov uspješan rad, praćenje razvoja tehnologije i konkurenost na tržištu. Za izradu ovog strategijskog plana odgovoran je ISBIH, tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

Strategijski plan također identificira i oblasti u kojima standardi nisu zastupljeni, a neophodni su za podršku raznim aktivnostima u smislu povećanja efikasnosti u tim oblastima i za podsticanje razvoja i rasta. Na taj način strategijski plan ima za cilj da identifikuje standarde koji su potrebni za povećanje bruto domaćeg proizvoda (BDP), izvoza, relevantnih neekonomskih (socijalnih) pitanja i očekivanih budućih potreba zainteresiranih strana.

Također, cilj ovog strategijskog plana je da posluži kao sredstvo u ispunjenju misije i vizije ISBIH-a.

4 METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJSKOG PLANA USVAJANJA STANDARDA I DRUGIH STANDARDIZACIJSKIH DOKUMENATA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA

Prilikom izrade Strategijskog plana uzeta su u obzir dva ključna aspekta.

Kao pridruženi član europskih organizacija za standardizaciju (CEN i CENELEC) i punopravni član Europskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI), ISBIH je u obavezi da preuzima sve europske standarde u sistem bosanskohercegovačke standardizacije i da povlači standarde koji su konflikti sa europskim. Također kao pridruženi član europskih organizacija za standardizaciju (CEN i CENELEC) ISBIH ima obavezu da u sistem bosanskohercegovačke standardizacije preuzme sve europske standarde, za one europske tehničke komitete u kojima je ISBIH prijavljen kao posmatrač (83 europska komiteta za standardizaciju i to: 71 CEN/TC-a i 12 CLC/TC-a).

Ukoliko u određenim oblastima standardizacije za pojedine predmete nisu objavljeni odgovarajući europski standardi i u planovima europskih organizacija za standardizaciju nije predviđeno njihovo donošenje, po zahtjevu zainteresovanih strana planirano je usvajanje bosanskohercegovačkih standarda na osnovu odgovarajućih međunarodnih standarda (ISO, IEC). Ovo se posebno odnosi na oblast informacionih tehnologija koje su u djelokrugu rada zajedničkog komiteta za informacione tehnologije ISO/IEC JTC 1. Ukoliko u određenoj oblasti standardizacije nisu objavljeni ni europski ni međunarodni standardi i ne predstoji njihovo donošenje, pokreću se projekti izrade izvornih bosanskohercegovačkih standarda, pri čemu će biti ispoštovana pravila europskih organizacija za standardizaciju, relevantnih odredbi Sporazuma o tehničkim barijerama u trgovini STO, Direktive 98/34/EC, kao i internih pravila za standardizaciju, procedura i uputstava ISBIH-a.

ISBIH je u aprilu 2025. godine uputio poziv institucijama Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Brčko Distrikta, te privatnim i javnim preduzećima iz čitave Bosne i Hercegovine (ukupno 1149 poziva) da iskažu svoje potrebe za europskim, međunarodnim odnosno izvornim bosanskohercegovačkim standardima, i koje bi ISBIH preuzeo u sistem bosanskohercegovačke standardizacije, odnosno izradio u narednom trogodišnjem periodu. Pozivu se odazvalo 31 zainteresiranih strana i to: tijela državne uprave u Bosni i

Hercegovini na svim nivoima, proizvodne firme, uslužne firme i fizičke osobe. Ukupan broj predloženih projekata iznosi nešto više od 340 (310 predložena standarda i 13 oblasti u kojima se predlaže usvajanje standarda).

Svi prijedlozi su analizirani, a oni koji su neodgovarajući su izostavljeni. Pod neodgovarajućim prijedlozima smatraju se svi primljeni zahtjevi za usvajanje standarda koji su konflikti sa europskim, zatim oni koji su već usvojeni kao bosanskohercegovački standardi ili predmet standardizacije koji nije bio dobro specificiran, a zainteresirana strana na dodatni upit nije dostavila pojašnjenje u vezi sa istim.

5 KRITERIJI IZRADE STRATEGIJSKOG PLANA USVAJANJA STANDARDA I DRUGIH STANDARDIZACIJSKIH DOKUMENATA ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINA

U skladu sa ISO-vom publikacijom Nacionalne strategije standardizacije, izvršena je analiza i poređenje prioriteta standardizacije u Bosni i Hercegovini, a nakon toga su dobiveni podaci upoređeni sa zahtjevima koje su dostavile zainteresirane strane.

Koristeći ovu metodologiju, razmatrane su tri kategorije prioriteta standardizacije:

5.1 Ekonomski prioriteti (analizirani na osnovu udjela u BDP-u, izvozu i uvozu)

5.2 Neekonomski prioriteti (analizirani na osnovu kvaliteta života)

5.3 Prioritetne oblasti razvoja u Bosni i Hercegovini (analizirani na osnovu strategija razvoja državnih i entitetskih vlada i ministarstava).

5.1 Analiza prioriteta ekonomskih sektora u Bosni i Hercegovini

Prilikom razvoja Strategijskog plana prvenstveno su razmatrani ekonomski faktori, pri čemu su korišteni zvanični statistički podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine za 2024. godinu za pojedinačno učešće u BDP-u. Podaci za 21 ekonomski sektor razvrstani su, a nakon toga im je dodijeljen rang prema sljedećim kriterijima:

Rang 1	>10%	BDP/izvoz/uvoz
Rang 2	5 - 10%	BDP/izvoz/uvoz
Rang 3	1 - 5%	BDP/izvoz/uvoz
Rang 4	0,2 - 1%	BDP/izvoz/uvoz
Rang 5	< 0,2%	BDP/izvoz/uvoz

Pored toga, razmotreni su, razvrstani prema istim kriterijima, a na isti način dodijeljen je rang i ekonomskim sektorima koji imaju značajno učešće u izvozu i uvozu za 2024. godinu. Navedeni podaci prikazani su u Tabelama 1, 2 i 3, i to: Tabela 1 – Ekonomski sektori u Bosni i Hercegovini razvrstani prema njihovom učešću u BDP-u, Tabela 2 – Ekonomski sektori u Bosni i Hercegovini razvrstani prema njihovom učešću u izvozu i Tabela 3 – Ekonomski sektori u Bosni i Hercegovini razvrstani prema njihovom učešću u uvozu. Kao izvor informacija za izradu navedenih Tabala korišteni su zvanični podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (<http://www.bhas.gov.ba>).

Tabela 1 – Ekonomski sektori u Bosni i Hercegovini razvrstani prema njihovom učešću u BDP-u³

Ekonomski sektor	Učešće u BDP-u % (ukupno 83,5)	Rang
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	15,1%	1
Prerađivačka industrija	12,7%	1
Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	6,9%	2
Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	4,9%	3
Građevinarstvo	4,7%	3
Informacije i komunikacije	4,6%	3
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	4,5%	3
Obrazovanje	4,3%	3
Poslovanje nekretninama	4,1%	3
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3,7%	3
Prijevoz i skladištenje	3,5%	3
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	3,1%	3
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	3,0%	3
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2,0%	3
Umjetnost, zabava i rekreacija	1,7%	3
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,4%	3
Vađenje ruda i kamena	1,2%	3
Ostale uslužne djelatnosti	1,0%	3
Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom	0,9%	4
Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca	-	-
Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa	-	-

³ [Bruto domaći proizvod za Bosnu i Hercegovinu 2024 - Proizvodni pristup, prvi rezultati](#); 28.07.2025, stranica 3

Tabela 2 – Ekonomski sektori u Bosni i Hercegovini razvrstani prema njihovom učešću u izvozu⁴

Ekonomski sektor	Procent uvoza u 2024 (Vrijednost u % mil. USD)	Rang
Razni gotovi proizvodi	24,7%	1
Proizvodi svrstani prema materijalu	23,2%	1
Strojevi i prijevozna sredstva	21,0%	1
Sirove materije, osim goriva	9,0%	2
Kemijski proizvodi	8,7%	2
Mineralna goriva i maziva	6,5%	2
Hrana i žive životinje	5,3%	2
Životinjska i biljna ulja i masti	0,9%	4
Pića i duhan	0,7%	4
Proizvodi i transakcije, nespomenuti	0,01%	5

Tabela 3 – Ekonomski sektori u Bosni i Hercegovini razvrstani prema njihovom učešću u uvozu⁵

Ekonomski sektor	Procent uvoza u 2024 (Vrijednost u % mil. USD)	Rang
Strojevi i prijevozna sredstva	23,3%	1
Proizvodi svrstani prema materijalu	22,5%	1
Hrana i žive životinje	13,7%	1
Kemijski proizvodi	12,7%	1
Mineralna goriva i maziva	12,2%	1
Razni gotovi proizvodi	10,5%	1
Pića i duhan	2,8%	3
Sirove materije, osim goriva	1,7%	3
Životinjska i biljna ulja i masti	0,6%	4
Proizvodi i transakcije, nespomenuti	0,01%	5

5.2 Analiza prioriternih neekonomskih kriterijuma u pojedinim sektorima u Bosni i Hercegovini

U ranijem periodu se smatralo da standardi imaju krucijalnu ulogu u podršci ekonomskom razvoju zemlje, a u posljednje vrijeme sve veći akcenat stavlja se i na neekonomske kriterije od kojih je

⁴ [Ekonomске статистике - Статистика робне разmjene БиХ с иноземством за сiječanj-prosinac 2020. године, Извоз и увоз по секторима и одсјецима СМТК](#); 20.01.2025, странице 15-17

⁵ [Ekonomске статистике - Статистика робне разmjene БиХ с иноземством за сiječanj-prosinac 2020. године, Извоз и увоз по секторима и одсјецима СМТК](#); 20.01.2025, странице 15-17

jedan od najvažnijih održivi razvoj. Održivi razvoj je orijentisan na izradu modela koji na kvalitetan način zadovoljavaju društveno-ekonomske potrebe i interese građana, kao i sigurnosne aspekte društva u cjelini, a istovremeno eliminišu ili značajno smanjuju uticaje koji predstavljaju prijetnju ili štetu po okoliš i prirodne resurse. Dugoročni koncept održivog razvoja podrazumijeva stalni ekonomski rast, ali takav koji osim ekonomske efikasnosti i tehnološkog napretka, većeg učešća čistijih tehnologija i inovativnosti cijelog društva i društveno odgovornog poslovanja, osigurava smanjenje siromaštva i povećanje sigurnosti društva i radnika, dugoročno bolje korištenje resursa, unaprjeđenje zdravstvenih uslova i kvaliteta života i smanjenje nivoa zagađenja na nivo koji mogu da izdrže činioci okoliša, sprječavanje budućih zagađenja i očuvanje biodiverziteta. Pomoć u ostvarivanju ovih ciljeva mogu da pruže i standardi.

Analiza kvaliteta života uobičajeno obuhvata sljedeća područja:

- Političko i društveno okruženje (politička stabilnost, stopa kriminaliteta, vladavina prava...),
- Ekonomsko okruženje (stabilnost privrede, bankarske usluge...),
- Društveno i kulturno okruženje (cenzura, ograničenja lične slobode...),
- Zdravstvo i sanitarno okruženje (dostupnost ljekarskih usluga i lijekova, infektivne bolesti, kanalizacija, otpad, zagađenost zraka...),
- Škole i obrazovanje (standard škola, dostupnost škola...),
- Javne usluge i transport (električna energija, voda, javni prijevoz, gužve u saobraćaju...),
- Slobodno vrijeme (restorani, pozorišta, kina, sport...),
- Prirodno okruženje (klima, istorija prirodnih nesreća ...).

Da bi bila u skladu sa potrebama društva u segmentu održivog razvoja, Strategija podržava i promoviše održivi razvoj u Bosni i Hercegovini. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH provodi ciljeve održivog razvoja iz *Agende za održivi razvoj 2030 (SDG)* u suradnji sa svim relevantnim institucijama. U tom smislu, analizirani su medijski ispraćeni događaji (članci, TV emisije) objavljeni u posljednje vrijeme, koji se bave neekonomskim pitanjima koja su izazvala zabrinutost javnosti. Smatra se da će ova pitanja biti aktuelna i u budućem periodu razvoja Bosne i Hercegovine.

Rezultati su prikazani u tabeli 4, koja prikazuje neekonomske prioritete u različitim sektorima i oblastima. Rangiranje u vezi sa neekonomskim prioritetima i svrstavanje u odgovarajuću kategoriju izvršeno je na osnovu sljedećih kriterija:

Rang 1 – Veoma ozbiljan problem, hitno rješavanje, javni protesti

Rang 2 – Ozbiljan problem, česta pojava, medijska pažnja

Rang 3 – Ozbiljan problem, povremeni medijski izveštaji

Rang 4 – Lokaliziran problem, bez reakcije medija

Rang 5 – Druga pitanja

Tabela 4 – Neekonomski prioriteti u različitim sektorima i oblastima

Neekonomski prioritet	Situacija koja okružuje problem i vrijeme	Rang
Sigurnost ljudi i imovine	Sigurnost ljudi i imovine ostaje temeljni neekonomski prioritet, suočen s višestrukim izazovima koji zahtijevaju proaktivnu standardizaciju. I dalje su prisutni rizici od požara uzrokovanih neispravnim električnim instalacijama i uređajima, kao i nepravilnom upotrebom plinskih boca, što zahtijeva dosljednu primjenu i nadzor nad tehničkim standardima. Dodatno, s obzirom na klimatske promjene, raste potreba za standardima koji osiguravaju otpornost infrastrukture i objekata na ekstremne vremenske pojave (poplave, oluje, potresi). Sigurnosni aspekti urbanog planiranja i izgradnje, uključujući rješenja za pametne gradove, postaju ključni za dugoročnu zaštitu imovine. Migracijski tokovi i dalje predstavljaju specifične sigurnosne izazove, uključujući pitanja javnog reda i mira, suzbijanje organizovanog kriminala, trgovine ljudima i krijumčarenja. Uvođenje i implementacija standarda za sigurnosne protokole i nadzor infrastrukture direktno doprinose smanjenju ovih rizika i jačanju povjerenja građana. https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Strategija%20razvoja%20FBiH%202021.-2027..pdf https://bhas.gov.ba/Calendar/Category/16 http://msb.gov.ba/vijesti/saopstenja/default.aspx?id=8943&langTag=bs-BA http://msb.gov.ba/vijesti/saopstenja/default.aspx?id=5653&langTag=bs-BA http://msb.gov.ba/vijesti/saopstenja/default.aspx?id=5071&langTag=bs-BA https://www.msb.gov.ba/PDF/020720242.pdf https://www.klix.ba/vijesti/crna-hronika/na-marijin-dvoru-eksplozivne-plinske-cijevi-saobraćajni-kolaps-u-centru-grada/210525041	1
Sigurnost cestovnog prometa	Unatoč određenim naporima, sigurnost cestovnog prometa i dalje predstavlja iznimno važan neekonomski prioritet u Bosni i Hercegovini. Visok broj saobraćajnih nesreća sa fatalnim ishodom i teškim povredama i dalje je alarmantan. Prosječna starost voznog parka, koja je i dalje visoka, zajedno s kvalitetom cestovne infrastrukture i nivoom edukacije učesnika u prometu, ključni su faktori rizika. Hitno je potrebno pojačati primjenu međunarodnih standarda za sigurnost vozila (npr. tehnički pregledi, homologacija), unaprijediti standarde za projektovanje i održavanje cestovne infrastrukture (označavanje, rasvjeta, zaštitne ograde) te razviti standarde za pametne transportne sisteme koji mogu smanjiti ljudsku grešku. Također je ključno promovisanje standarda za sigurnu vožnju i edukaciju vozača, pješaka i biciklista. https://www.mkt.gov.ba/Content/OpenAttachment?id=4BD22B71-555A-4B20-B9D5-16EA37C27938&lang=bs https://bihamk.ba/assets/storage/files/53416/Informacija%20o%20saobra%C4%87ajnim%20nezgodama%202024.pdf https://bihamk.ba/assets/storage/files/53416/Broj%20registrovanih%20motornih%20vozila%20u%20Bosni%20i%20Hercegovini%202024..pdf	1

Neekonomski prioritet	Situacija koja okružuje problem i vrijeme	Rang
Zdravlje ljudi	Zdravlje ljudi ostaje centralni neekonomski prioritet, s naglaskom na suočavanje s hroničnim nezaraznim bolestima i globalnim zdravstvenim prijetnjama. Trend porasta kardiovaskularnih bolesti, moždanih udara i gojaznosti, posebno kod mladih, zahtijeva intenziviranje aktivnosti na podizanju svijesti o zdravim životnim navikama, uključujući standarde za nutritivno označavanje hrane i promovisanje fizičke aktivnosti. Kontinuirana prijetnja globalnim pandemijama (poput novih sojeva virusa ili pojave novih patogena) naglašava potrebu za standardizacijom protokola za javnozdravstveni odgovor, nabavku i distribuciju medicinskih sredstava, te upravljanje krizama u zdravstvu. Sve izraženije su i posljedice klimatskih promjena na ljudsko zdravlje, uključujući respiratorne probleme zbog zagađenja zraka, bolesti prenosive vektorima, te psihički utjecaj ekstremnih vremenskih pojava. Stoga je važno razvijati standarde koji podržavaju zelene tehnologije i održive prakse radi poboljšanja kvalitete zraka i vode, te smanjenja izloženosti štetnim utjecajima okoliša. https://fmoh.gov.ba/stranica/21/strategije-i-politike https://www.zzjzfbih.ba/knjiznica/biblioteka/publikacije/statisticki-godisnjaci/ https://www.phi.rs.ba/pdf/publikacije/Zdravstveno-stanje-stanovnistva-u-2023.pdf Akcioni plan za prevenciju i kontrolu nezaraznih bolesti u Republici Srpskoj za period od 2019. do 2026. godine https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2025/NHA_01_2023_Y1_1_BS.pdf	1
Zaštita na radu	Zaštita na radu je i dalje bitan neekonomski prioritet, s obzirom na kontinuiranu pojavu povreda na radu, uključujući one sa teškim i smrtnim posljedicama. Neadekvatna primjena standarda, nedostatak edukacije i zastarjela oprema i dalje su značajni problemi. Strategija za 2025-2027 mora se fokusirati na intenzivniju implementaciju i nadzor nad međunarodnim standardima ISO serije 45001 (Sistemi upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnošću na radu). Poseban naglasak stavlja se na sektore s visokim rizikom poput građevinarstva, rudarstva, prerađivačke industrije i poljoprivrede. Osim fizičkih rizika, sve je veća svijest o psihičkim rizicima na radnom mjestu, poput stresa, sagorijevanja i mobinga. Stoga je neophodno razvijati i primjenjivati standarde koji podržavaju stvaranje zdravog i sigurnog radnog okruženja u širem smislu, uključujući i aspekte mentalnog zdravlja. https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpb/PAO/Pages/Resor-za-rad.aspx https://fmrsp.gov.ba/strateski-dokumenti https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpb/PAO/Documents/Zakon%20o%20zastiti%20na%20radu.pdf https://ppp.dws.ba/udocs/Zakon20o20zaC5A1titi20na20radu.pdf https://bhas.gov.ba/Calendar/Category/37 https://www.ilo.org/ilo-bosnia-and-herzegovina	2

Neekonomski prioritet	Situacija koja okružuje problem i vrijeme	Rang
Povećanje zaposlenosti	Povećanje zaposlenosti, kao neekonomski prioritet, usko je povezano s usvajanjem i primjenom standarda koji podržavaju razvoj društva zasnovanog na znanju i inovacijama. Fokus ostaje na sektorima s visokim potencijalom rasta i izvoza, kao što su metaloprerađivačka industrija, elektroindustrija, drvna industrija, prehrambena industrija, informacione tehnologije (IT) i građevinarstvo. Ključno je usklađivanje obrazovnih programa i stručnih obuka sa standardima koji definiraju potrebne vještine za nova radna mjesta, posebno u kontekstu digitalne transformacije i zelene ekonomije. Standardizacija procesa uvođenja novih tehnologija može doprinijeti efikasnijem otvaranju radnih mjesta. Poseban naglasak stavlja se na aktivne mjere zapošljavanja, kao što su programi prekvalifikacije, dokvalifikacije i podrška samozapošljavanju, pri čemu standardi za priznavanje neformalnog i informalnog obrazovanja mogu igrati ključnu ulogu u bržem uključivanju nezaposlenih na tržište rada. https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Strategija%20razvoja%20FBiH%202021.-2027..pdf https://www.zzzrs.net/javni-pozivi https://www.arz.gov.ba/Dokumenti/default.aspx?id=1042&langTag=bs-BA	2
Reagovanje na izvanredne situacije	Reagovanje na izvanredne situacije postaje sve kritičniji neekonomski prioritet, s obzirom na rastuću učestalost i intenzitet prirodnih i antropogenih katastrofa. Lekcije naučene iz prethodnih velikih poplava (npr. 2014.) i iskustva s globalnim pandemijama (poput COVID-19) naglašavaju potrebu za sveobuhvatnim standardima za upravljanje krizama. Ovo uključuje standardizaciju: procjene rizika, razvoja kriznih planova, efikasnog mapiranja i alokacije resursa, te uspostavljanja jasnih protokola komunikacije i koordinacije među svim nivoima vlasti i službama spašavanja. Ključna je i standardizacija edukacije i vježbe za građane kako bi se podigla svijest i spremnost za adekvatan odgovor. Dodatno, s obzirom na globalne trendove, potrebno je razviti standarde za reagovanje na kompleksne krize koje obuhvataju kombinaciju prijetnji, kao što su masovne migracije, cyber napadi na kritičnu infrastrukturu ili hibridne prijetnje, osiguravajući tako otpornost društva i smanjenje ljudskih žrtava. https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Strategija%20razvoja%20FBiH%202021.-2027..pdf https://www.fucz.gov.ba/zakoni/ https://www.fucz.gov.ba/uredbe/ https://www.fucz.gov.ba/pravilnici-i-podzakonski-akti/ https://worldvision.ba/wp-content/uploads/2024/08/Metodologija-F-BiH.pdf https://www.alvrs.com/UcitaneSlike/admin/Dokumenti/mz-efikasno-smanjenje-rizika-od-katastrofa.pdf https://www.cci.ba/dokumenti/Analiza_B5.pdf https://www.unicef.org/bih/smanjenje-rizika-od-katastrofa https://ruczrs.org/%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0/?script=lat	2

Neekonomski prioritet	Situacija koja okružuje problem i vrijeme	Rang
Obrazovanje	Obrazovanje je nezaobilazan neekonomski prioritet i ključni stub za razvoj društva zasnovanog na znanju i inovacijama. Kontinuirano ulaganje u ljudske potencijale, kroz inkluzivno i kvalitetno obrazovanje za sve nivoe, od predškolskog do cjeloživotnog učenja, od vitalnog je značaja. Standardizacija obrazovnih kurikuluma, usklađenih s potrebama tržišta rada i globalnim trendovima (poput digitalne pismenosti i zelenih vještina), omogućava generiranje kompetentne radne snage. Potrebno je razvijati i implementirati standarde za digitalizaciju obrazovanja, uvođenje modernih pedagoških pristupa i evaluaciju obrazovnih ishoda. Također je važno usvajanje standarda za priznavanje neformalnog i informalnog obrazovanja, čime se omogućava brža integracija pojedinaca u radne procese i podstiče cjeloživotno učenje. Kvalitetno obrazovanje je direktan doprinos smanjenju nezaposlenosti i jačanju konkurentnosti BiH ekonomije. https://aposo.gov.ba/bs/informacije/zakoni-i-propisi/ https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Strategija%20razvoja%20FBiH%202021.-2027..pdf https://hea.gov.ba/Content/Read/zakoni	3
Sigurnost informacija i cyber sigurnost	U kontekstu sveopšte digitalizacije, sigurnost informacija i cyber sigurnost postaju kritični neekonomski prioriteti, direktno utječući na funkcionalnost države, ekonomije i sigurnost građana. Rastuća prijetnja visokotehnološkim kriminalom, uključujući phishing, ransomware napade, krađu identiteta i zloupotrebu ličnih podataka, zahtijeva sveobuhvatnu primjenu standarda. Ključno je usvajanje i implementacija međunarodnih standarda za sisteme upravljanja sigurnošću informacija (npr. ISO/IEC 27001 serija), kako bi se zaštitila kritična infrastruktura, državni podaci i poslovni sistemi. Poseban fokus treba staviti na sigurnost djece i mladih na internetu, kroz standarde za sigurno korištenje digitalnih platformi i edukativne programe o cyber bullyingu i prevarama. Standardizacija procesa reagovanja na incidente, digitalne forenzike i zaštite privatnosti podataka (usklađenost s GDPR-om ili sličnim regulativama) je imperativ za izgradnju povjerenja u digitalno društvo i osiguravanje otpornosti na cyber prijetnje. https://www.azlp.ba/propisi/Default.aspx?id=5&langTag=bs-BA&template_id=149&pageIndex=1 https://cybersecurity.ba/cyber-kriminal-u-bosni-i-hercegovini/ https://inforadar.ba/institucije-bih-u-blokadi-vec-17-dana-server-cik-a-moguci-glavi-cilj-hakerskog-napada/ https://www.vijeceministara.gov.ba/akti/prijedlozi_zakona/default.aspx?id=20286&langTag=hr-HR	3

Neekonomski prioritet	Situacija koja okružuje problem i vrijeme	Rang
Zelena energija i energetska efikasnost	Zelena energija i energetska efikasnost su prioritetne oblasti koje direktno doprinose održivom razvoju, smanjenju zagađenja i povećanju energetske nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Usvajanje i implementacija standarda u ovim sektorima ključno je za integraciju obnovljivih izvora energije (solarna energija, energija vjetra, hidroenergija) u energetske sistem, optimizaciju potrošnje energije u industriji i domaćinstvima, te promociju održive gradnje. Standardizacija procesa certificiranja energetske efikasnosti objekata, tehnologija za skladištenje energije i pametnih mreža (eng. <i>smart grids</i>) omogućit će tranziciju ka čistijim izvorima i smanjenje emisija stakleničkih plinova. Ovo ne samo da doprinosi ispunjavanju međunarodnih obaveza BiH u oblasti klimatskih promjena, već otvara i značajne ekonomske prilike kroz privlačenje investicija i razvoj zelene ekonomije. https://mvteo.gov.ba/Content/Read/energetika https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2025/ENE_01_2025_04_1_BS.pdf https://fmeri.gov.ba/media/1819/okvirna_energetska_strategija_bosne_i_hercegovine_do_2035_bih_finalna.pdf https://capital.ba/završen-set-bih-uskoro-dobija-nacionalni-energetski-klimatski-plan-za-dalji-razvoj/ https://www.mvteo.gov.ba/data/Home/Dokumenti/Energetika/Nacrt_NECP_BiH_loc.pdf (nacrt) https://www.ebrd.com/content/dam/ebd_dxp/assets/pdfs/country-strategies/bosnia-and-herzegovina/EBRD-Latest-Bosnia-Herzegovina-Strategy-Translated.pdf	3

Neekonomski prioritet	Situacija koja okružuje problem i vrijeme	Rang
Digitalizacija	Digitalizacija oćenito predstavlja temeljnu transformaciju društva i ekonomije Bosne i Hercegovine, donoseći brojne prilike za razvoj i inovacije. Širenje e-usluga u javnom i privatnom sektoru, razvoj pametnih gradova i implementacija koncepta Industrije 4.0 (koja uključuje automatizaciju, Internet stvari (IoT) i naprednu robotiku) ključni su za povećanje efikasnosti, konkurentnosti i kvalitete života. Standardizacija u ovoj oblasti je od vitalnog značaja za osiguranje interoperabilnosti sistema i usluga, te stvaranje jedinstvenog digitalnog tržišta. Usvajanje međunarodnih standarda za digitalne platforme, e-dokumente i procese omogućit će lakšu razmjenu podataka, smanjiti administrativne prepreke i potaknuti digitalnu pismenost stanovništva. Fokus je na stvaranju potpuno digitalnog i povezanog društva koje efikasno koristi tehnologiju za dobrobit svih. https://www.eeas.europa.eu/delegations/bosnia-and-herzegovina/bosnia-and-herzegovina-joining-eu-digital-europe-programme_en https://www.iddeea.gov.ba/bs/dostupna-nova-verzija-aplikacije-e-iddeea-jos-vise-funkcionalnosti-za-gradane-bih/ https://www.paragraf.ba/dnevne-vijesti/04102024/04102024-vijest5.html https://www.digitalsme.eu/digital/uploads/DIGITAL-SME-Discussion-Paper-A-New-Digital-Agenda-for-the-Western-Balkans.pdf https://novosarajevo.ba/aktuelno.php?id=3835 (medijski izvještaj) https://vlada.ks.gov.ba/node/126710 (medijski izvještaj) Digitalizacija građevinskog sektora Modeliranje informacija o građevinama (eng. Building Information Modeling - BIM) predstavlja revoluciju u građevinskoj industriji, omogućavajući digitalno modeliranje i upravljanje informacijama kroz cijeli životni ciklus građevinskog projekta. Primjena BIM standarda ključna je za povećanje efikasnosti, smanjenje troškova i grešaka, te poboljšanje kvaliteta i sigurnosti u građevinarstvu u Bosni i Hercegovini. Standardizacija BIM procesa, softvera i razmjene podataka olakšat će saradnju među svim učesnicima u projektu (arhitekti, inženjeri, izvođači, investitori), te omogućiti bolje planiranje, izvođenje i održavanje objekata. Uvođenje BIM-a je esencijalno za modernizaciju građevinskog sektora, privlačenje stranih investicija i usklađivanje s praksama EU, čime se otvaraju novi putevi za zelenu gradnju i održivi urbani razvoj. https://www.jpautoceste.ba/wp-content/uploads/2022/01/AC-INFO-2-ONLINE-SINGLE-PAGE-1.pdf (medijski izvještaj) https://fgag.sum.ba/novosti/2329-bim-leaders-bih-organizira-posjet-tvrtkama-alfa-therm-i-ecoplan-mostar (medijski izvještaj) https://isbih.gov.ba/hr/p/vijesti/uspjesno-odrzan-webinar-primjena-bim-a-u-bih-studija-izvodljivosti-i-bim-standardi (medijski izvještaj) https://alfatherm.com/projektna-rjesenja/ https://gf.unsa.ba/wp-content/uploads/2021/09/BIM-u-gradjevinarstvu.pdf https://fgag.sum.ba/hidden-with-slideshow/1282-online-predavanje-na-temu-digitalizacija-gra%C4%91evinarstva-%E2%80%93-bim (medijski izvještaj) https://bhsi.ba/autodesk-digital-summit-sarajevo-2024/ (medijski izvještaj)	3

5.3 Pregled najznačajnijih oblasti razvoja

Pregled najznačajnijih oblasti razvoja u Bosni i Hercegovini dat je u nastavku u Tabeli 5. Preuzeti su najznačajniji dijelovi iz pojedinih strategija vlada i ministarstava na državnom i entitetskim nivou u BiH, kao pokazatelj koliki će uticaj imati na razvoj privrede u Bosni i Hercegovini.

Rangiranje na osnovu izrađenih strategija:

Rang 1 – veoma važno u bliskoj budućnosti

Rang 2 – veoma važno, ako se ispune uslovi

Rang 3 – važno u daljoj budućnosti

Rang 4 – važno u dužem vremenskom periodu

Rang 5 – nevažno

Tabela 5 – Najznačajnije oblasti razvoja prema strategijama razvoja u Bosni i Hercegovini

Prioriteti razvoja	Važnost	Rang
Energetika	Sektor energetike u Bosni i Hercegovini ima značajan potencijal zasnovan na bogatim hidroenergetskim resursima, što BiH pozicionira kao jedinu zemlju neto izvoznika električne energije u regiji Zapadnog Balkana. Strategijski razvoj usmjeren je na intenziviranje iskorištavanja svih energetske potencijala, s posebnim fokusom na obnovljive izvore energije i dosljedno povećanje energetske efikasnosti. Implementacija "Okvirne energetske strategije BiH do 2035. godine" ostaje ključna, a ona podrazumijeva usklađivanje entitetskih strategija i doprinos razvoju regionalnog tržišta električne energije i gasa, u skladu sa obavezama preuzetim kroz Ugovor o Energetskoj zajednici. Prioriteti uključuju unaprjeđenje i usklađivanje pravnog okvira u sektoru energetike sa pravnom stečevinom EU (<i>Acquis Communautaire</i>), što obuhvata regulative koje se odnose na unutrašnje tržište električne energije i plina, obnovljive izvore energije, energetske efikasnost i zaštitu okoliša. Posebna pažnja posvećuje se razvoju projekata solarne i vjetro energije, kao i modernizaciji postojećih hidroenergetskih kapaciteta, s ciljem dekarbonizacije i osiguranja energetske sigurnosti. ISBIH igra proaktivnu ulogu u ovom procesu, ažurnim preuzimanjem evropskih i međunarodnih standarda iz oblasti energetike, što je neophodno za tehničku harmonizaciju i integraciju BiH energetskog sektora u evropsko tržište. http://www.vijeceministara.gov.ba/akti/prijedlozi_zakona/default.aspx?id=29118&langTag=bs-BA http://www.fbihvlada.gov.ba/file/20170606%20Okvirna%20energetska%20strategija%20FBiH_Radna%20verzija_v2.pdf https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mper/std/Documents/StrategijaEnergetike2035Latinica.pdf https://www.energy-community.org/contracting-parties/BosniaHerzegovina.html	1

Prioriteti razvoja	Važnost	Rang
Turizam	Bosna i Hercegovina raspolaže iznimnim bogatstvom raznolikog i očuvanog prirodnog i kulturnog turističkog potencijala. Ta prednost, utemeljena na netaknutoj prirodi, obilju rijeka i termalnih voda, bogatoj kulturno-historijskoj baštini i brojnim svetištima, predstavlja čvrstu osnovu za razvoj raznovrsnih oblika turizma. Ove specifičnosti omogućavaju stvaranje autentičnih turističkih proizvoda, čime se direktno unaprjeđuje ukupna kvaliteta turističke ponude i povećava konkurentnost Bosne i Hercegovine na globalnim turističkim tržištima. Strategijski razvoj turizma u BiH u narednom periodu fokusiran je na daljnje iskorištavanje visokog potencijala sektora kroz razvoj održivog i odgovornog turizma. Posebna pažnja posvećuje se jačanju turističke infrastrukture, digitalizaciji turističke ponude i promocije, te razvoju specijalizovanih oblika turizma kao što su avanturistički, vjerski, zdravstveni, ruralni i kulturni turizam. Cilj je pozicionirati BiH kao prepoznatljivu i atraktivnu destinaciju. Nastavljaju se aktivnosti na poboljšanju pristupačnosti, kvaliteta usluga i edukaciji radne snage u turizmu, što je ključno za ostvarivanje dugoročnog rasta i održivosti. https://fmoit.gov.ba/turizam-i-ugostiteljstvo/ugostiteljstvo/zakonski-okvir-za-oblast-ugostiteljstva/ https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2025/TUR_02_2025_05_1_BS.pdf https://www.paragraf.ba/propisi/republika-srpska/zakon-o-turizmu.html	
Transport	Razvijena transportna infrastruktura je od suštinskog značaja za ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine, stvaranje konkurentnog poslovnog okruženja i osiguravanje uravnoteženog regionalnog razvoja. Efikasan transportni sistem potiče mobilnost ljudi i roba, smanjuje saobraćajnu izolovanost i stvara preduslove za rast produktivnosti. Centralni dokument koji usmjerava provođenje transportne politike je Okvirna strategija transporta Bosne i Hercegovine 2015-2030. Njena implementacija ostaje prioritet, s naglaskom na intenzivnu izgradnju i modernizaciju putne i željezničke infrastrukture, pri čemu je Koridor Vc jedan od najvažnijih infrastrukturnih projekata. Kontinuirani su napor na izgradnji dionica autocesta, poboljšanju regionalnih cesta i modernizaciji željezničke mreže. U srednjoročnom programu rada Vijeća ministara BiH i dalje je cilj stvaranje uslova za uspostavu kvalitetnijih, efikasnijih, sigurnijih i savremenijih sistema transporta i komunikacija u Bosni i Hercegovini. Poseban fokus se stavlja i na digitalizaciju transportnih usluga i implementaciju pametnih transportnih sistema (ITS). http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/RGOK3hg2nhA= https://www.mkt.gov.ba/Content/OpenAttachment?id=4bd22b71-555a-4b20-b9d5-16ea37c27938&lang=bs https://www.mkt.gov.ba/Content/Read/zakoni-i-podzaknosti-akti https://www.jpautoceste.ba/plan-gradnje/	

Prioriteti razvoja	Važnost	Rang
Poljoprivreda	Sektor poljoprivrede u Bosni i Hercegovini suočava se s imperativom kreiranja moderne agrarne politike i uvođenja instrumenata koji će omogućiti dinamično restrukturiranje i modernizaciju. Ključni stratejski cilj je efikasno približavanje EU integracijama kroz postepeno usklađivanje agrarne politike sa principima Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije (ZPP). To uključuje usvajanje i implementaciju obimnog <i>Acquis Communautaire</i> u oblastima poljoprivrede, ruralnog razvoja, veterinarske, fitosanitarne politike i politike sigurnosti hrane, što je od posebnog značaja za izvoz poljoprivrednih proizvoda na EU tržište i opći razvoj sektora. Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja na entitetskom nivou, poput "<i>Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske 2021-2027</i>", služe kao osnova za definisanje strateških ciljeva i budžetiranje sredstava. U Federaciji BiH, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva zaduženo je za pripremu i izradu nove strategije razvoja poljoprivrednog sektora. Poseban prioritet je uspostava mehanizma za decentralizirano upravljanje IPA fondovima i stvaranje operativne strukture za korištenje pretpristupne pomoći za poljoprivredu i ruralni razvoj (IPA RD). Agencija za sigurnost hrane BiH, Ured za veterinarstvo BiH i Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja pružaju aktivnu podršku u realizaciji navedenih ciljeva, osiguravajući usklađenost sa međunarodnim standardima i standardima EU. http://www.mvteo.gov.ba/Content/Read/poljoprivreda-prehrana-sumarstvo-ruralni-razvoj https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/HR-%20Strategija%20PRR%20FBiH%20-%202029.%201.%202024.pdf https://fmpvs.gov.ba/poljoprivreda-zakoni/ https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mps/Documents/Strategija%20razvoja%20poljoprivrede%20i%20ruralnih%20podru%C4%8Dja%20RS%202021-2027.pdf https://www.fsa.gov.ba/ http://www.vet.gov.ba/	

Industrija	Metalni i elektro sektor su među najznačajnijim izvoznim granama, doprinoseći sa oko 42% ukupnog izvoza zemlje. Iako dominira izvoz proizvoda niže dodane vrijednosti, postoji jasan potencijal za daljnji razvoj. Tri najperspektivnija lanca vrijednosti su metalni dijelovi za autoindustriju, elektroindustrija, te mašine i dijelovi mašina, gdje se ostvaruje najveća dodana vrijednost. Kontinuirani rast ovog sektora, praćen novim zapošljavanjem, povećanjem izvoza i BDP-a, ključan je za cjelokupan razvoj BiH. Potrebne su značajne investicije u modernizaciju i tehnološko unapređenje. Tri najperspektivnija lanca u BiH su: metalni dijelovi za autoindustriju; elektroindustrija; mašine i dijelovi mašina – upravo oni segmenti u kojima se ostvaruje najveća dodana vrijednost u proizvodnji. https://fbihvlada.gov.ba/bs/415-odluka-o-izradi-strategije-razvoja-metalnog-i-elektro-sektora-federacije-bosne-i-hercegovine-za-period-2026-2035-godina https://investsrpska.vladars.net/sr/metalna-i-elektro-industrija/ https://komorabih.ba/asocijacija-metalske-i-elektro-industrije/ https://komorabih.ba/u-2024-godini-726-izvoza-realizirano-na-trzistu-eu/ Drvena industrija Bosna i Hercegovina je jedna od šumom najbogatijih zemalja u regiji Jugoistočne Evrope, sa preko polovine svoje površine prekrivene šumom. Bosanskohercegovačke šume su pretežno prirodne, s raznovrsnim vrstama drveća i značajnim udjelom stabala većih prosječnih prečnika, što predstavlja izuzetnu komparativnu osnovu za razvoj drvne industrije. Glavne sirovine koje se koriste u proizvodnji uključuju bukvu, jelu, smrču i bor, a u manjoj mjeri orah, hrast i jasen. Glavno strateško opredjeljenje drvne industrije je postizanje što višeg nivoa finalizacije i povećanje izvoza finalnih proizvoda od drveta. Ipak, značajan udio u proizvodnji i dalje čine proizvodi nižeg stepena prerade, kao što su rezana građa, peleti, palete i briketi. Asortiman finalnih proizvoda proizvedenih u BiH je širok, obuhvatajući namještaj od punog drveta, masivne drvene ploče, građevinsku stolariju, parkete, podove i druge proizvode. Drvena industrija je vitalna grana privrede BiH, oslanjajući se prvenstveno na domaće sirovinske resurse i tradicionalno je izvozno orijentisana. Organizovana je kroz brojna mala i srednja preduzeća u privatnom vlasništvu. Jedina je privredna grana u Bosni i Hercegovini koja dugi niz godina ostvaruje suficit u međunarodnoj razmjeni. S obzirom na kvalitetan sirovinski potencijal, posebno bukovo drvo, te globalni trend rasta upotrebe drveta kao ekološkog i obnovljivog materijala, realna su očekivanja za daljnje povećanje proizvodnje i izvoza drvne industrije u Bosni i Hercegovini. https://fbihvlada.gov.ba/hr/pokrenuta-izrada-strategije-razvoja-drvne-industrije-fbih-za-period-2026-2035-godina https://www.klix.ba/biznis/privreda/suficit-drvne-industrije-bih-veci-od-milijardu-km-uprkos-padu-izvoza/250324059 (medijski izvještaj) Tekstilna i kožarsko-prerađivačka industrija ima dugu tradiciju u Bosni i Hercegovini, visok kvalitet proizvoda i usluga, te dobar međunarodni ugled kao dobavljača. Ključni potencijali leže u kvalifikiranoj i cjenovno efikasnoj radnoj snazi, uz povoljnu geografsku poziciju proizvodnih kapaciteta i blizinu tržišta zapadne i istočne Evrope. Kratki rokovi isporuke i prenos znanja (know-how) dodatno doprinose privlačnosti za međunarodne kompanije i investitore, otvarajući prostor za daljnje širenje i unapređenje ove značajne industrijske grane.	2
------------	--	---

	Iako je proizvodnja dominantno bazirana na "<i>lohn</i>" poslovima (usluge šivanja, krojenja, dorade, montaže) za strane partnere, uz malo učešće vlastitih proizvoda, sektor bilježi veoma dobre izvozne rezultate. Industrija je uvezno zavisna kada je riječ o repromaterijalima koji se uglavnom ne proizvode u BiH. Proizvodnja je organizovana u malim (do 50 zaposlenih) i srednjim preduzećima (do 200 zaposlenih) sa širokom prostornom disperzijom. Proizvodni asortiman tekstilne industrije je širok, obuhvatajući mušku i žensku tešku i laku konfekciju, sportsku odjeću i opremu, autopresvlake, donje rublje, zaštitnu odjeću, medicinski i kuharski program, kućni i hotelski tekstil, tepihe i čilime. Industrija kože i obuće pokriva sve procese, od prerade sirove kože i vune, preko šivanja kožne konfekcije za muškarce, žene i djecu, galanterijskih dodataka, do proizvodnje širokog spektra obuće – od svakodnevne i svečane, do radne, sportske i zaštitne obuće za različita godišnja doba. https://www.komorabih.ba/asocijacija-tekstila-odjece-koze-i-obluce/ https://www.komorabih.ba/o-privredi-bosne-i-hercegovine/ https://kfbih.com/aktuelnosti-iz-komore/strategija-razvoja-industrije-tekstilaodjecekoze-i-obluce-za-period-2024-2033-godine/ https://fmeri.gov.ba/vijesti/posts/2025/february/modernizacijom-poslovanja-do-brzeg-razvoja-industrije-tekstila-odjece-koze-i-obluce/ Sektor industrije građevinskih proizvoda u Bosni i Hercegovini blisko je povezan s građevinarstvom i predstavlja vitalnu proizvodnu granu. BiH posjeduje značajne prirodne izvore nemetalnih sirovina, poput krečnjaka, laporca, dolomita, magmatskih stijena, gline i gipsa. Ove sirovine imaju široku primjenu u građevinskoj industriji i industriji građevinskog materijala, čineći snažan temelj i poticaj za daljnji razvoj ovog sektora. Razvoj industrije građevinskih proizvoda strateški je važan za podršku domaćoj građevinskoj aktivnosti, ali i za jačanje izvoznog potencijala. Kontinuirano ulaganje u modernizaciju proizvodnje i primjenu savremenih tehnologija ključno je za poboljšanje kvaliteta proizvoda, povećanje konkurentnosti i smanjenje utjecaja na okoliš. S obzirom na bogatstvo sirovina i rastuću potražnju na regionalnom i evropskom tržištu, sektor ima realne perspektive za stabilan rast i doprinos ukupnom ekonomskom razvoju zemlje. https://fbihvlada.gov.ba/bs/458-odluka-o-izradi-strategije-razvoja-industrije-gradevinskog-materijala-federacije-bosne-i-hercegovine-za-period-2026-2035-godina https://sarajevskisajam.ba/ Sektor prehrambene i duhanske industrije koji je usko povezan sa poljoprivredom, također je važna proizvodna grana u Bosni i Hercegovini. Najznačajnija prednost ovog sektora su potencijali za odličnu sirovinu bazu, jer dobar dio teritorije pokriva plodno poljoprivredno zemljište, a njegovom razvoju pogoduju i dobri klimatski uslovi. Uz njih, tu su i odgovarajući proizvodni kapaciteti u prehrambenoj industriji, koji proizvode mlijeko i mliječne proizvode, voće i povrće i prerađevine od voća i povrća, svježe meso i mesne prerađevine, te brašno i mlinsko-pekarske i konditorske proizvode. Ovaj sektor značajno doprinosi ukupnoj bilanci izvoza, a također zapošljava značajan broj radnika. http://www.fmeri.gov.ba/strateski-dokumenti/ Strategija razvoja industrije Republike Srpske za period 2021-2027 http://www.mvteo.gov.ba/Content/Read/prehrana https://www.pit.ba/buducnost-prehrambene-industrije-u-bih-je-u-rukama-samih-proizvodjaca/	
--	--	--

Prioriteti razvoja	Važnost	Rang
Okoliš	Zaštita okoliša u Bosni i Hercegovini predstavlja oblast od većeg prioriteta, s obzirom na tekući proces stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji, gdje je Sektor okoliša visoko pozicioniran. Iako se BiH suočava s brojnim izazovima, uključujući nedovoljno razvijene kapacitete te socio-ekonomske i institucionalne prepreke, strateški je cilj osigurati punu integraciju zahtjeva, potreba i ciljeva zaštite okoliša u sve planske i razvojne dokumente, te u rad svih sektora koji generiraju pritiske na okoliš. Strategije zaštite okoliša Federacije BiH i Republike Srpske su ključni dokumenti na putu ka ispunjavanju evropskih standarda. U posljednjem periodu, fokus je intenziviran na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa EU Acquis Communautaire u poglavlju 27 (Okoliš i klimatske promjene), što uključuje direktive o upravljanju otpadom, kvalitetu zraka, vodnom režimu, zaštiti prirode i industrijskom zagađenju. Investicije u modernu ekološku infrastrukturu, poput sistema za tretman otpadnih voda i upravljanje čvrstim otpadom, kao i promocija zelenih tehnologija i principa cirkularne ekonomije, postaju imperativ. http://www.mvteo.gov.ba/Content/Read/vodni-resursi-zastita-okoline-strateski-dokumenti https://fmoit.gov.ba/okolis/ https://bhas.gov.ba/Calendar/Category/27	3
Digitalna transformacija i informacione tehnologije	Digitalna transformacija i razvoj informacionih tehnologija predstavljaju ključnu, horizontalnu prioritetnu oblast koja prožima sve sektore ekonomije i društva u Bosni i Hercegovini. Razvoj u ovoj oblasti, uz dosljedno usvajanje relevantnih standarda, od presudne je važnosti za unapređenje konkurentnosti, efikasnosti javne uprave, privlačenje investicija i poboljšanje kvaliteta života građana. U BiH se prepoznaje rastuća svijest o značaju digitalizacije, što se ogleda u inicijativama za unapređenje digitalne infrastrukture, jačanje kibernetičke sigurnosti, razvoj e-uprave i e-zdravstva, te poboljšanje digitalnih vještina kod stanovništva. IT sektor u BiH bilježi dinamičan rast i ima značajan izvozni potencijal, što ga čini jednim od najperspektivnijih segmenata privrede. Strateški je cilj pružiti podršku daljnjem razvoju ovog sektora kroz povoljniji regulatorni okvir, investicije u inovacije i razvoj kadrova. https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mnk/OM/Resori/ntr/Documents/MNV%2c%20strategija%2023%20-%202029.pdf https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/izvjesce-o-bosni-i-hercegovini-za-2024-godinu_1730986501.pdf https://bhas.gov.ba/Calendar/Category/29 https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Biltene/2025/IKT_00_2024_TB_1_BS.pdf	3

6 REZULTATI ANALIZE

6.1 Općenito

Cilj svih zainteresiranih strana koje primjenjuju standarde, bez obzira na to kojem sektoru pripadaju, jeste primjena modernih tehnologija, sigurnost i kvalitet proizvoda i usluga, postizanje kompetitivnosti na lokalnom i međunarodnom tržištu i privlačenje investicija. S tim u vezi, obaveza i želja državnog tijela za standardizaciju je da iskoristi sve raspoložive resurse kako bi se svim korisnicima standarda izašlo u susret u najvećoj mogućoj mjeri, a sve u cilju poboljšanja i unaprjeđenja poslovanja u Bosni i Hercegovini.

Na osnovu detaljne uporedne analize prioriternih ekonomskih sektora i neekonomskih kriterija u Bosni i Hercegovini, kao i najznačajnijih oblasti u razvoju i iskazanih potreba zainteresiranih strana, izrađena je lista prioriternih standarda čije će pripremanje, donošenje i objavljivanje biti provedeno u periodu od tri godine.

U Dodatku A ovog dokumenta data je detaljna lista standarda koji će biti usvojeni u periodu od naredne tri godine. Također, u nastavku ovog teksta, u tabeli 6 prikazan je pregled odabranih prioriternih sektora i pripadajućih oblasti standardizacije utvrđenih poređenjem iskazanih potreba, kao i njihovo ukupno rangiranje. Navedene su zainteresirane strane koje su predložile usvajanje određenih standarda, kao i Tehnički komiteti ISBIH-a (BAS/TC) koji su odgovorni za usvajanje standarda iz određenih oblasti.

Ova lista prioriternih oblasti standardizacije izrađena je tako da su prepoznate potrebe i interesi zainteresiranih strana u Bosni i Hercegovini.

Treba istaći da, pored analize koja je ovom prilikom provedena za potrebe izrade trogodišnjeg strategijskog plana i standarda koji su rezultat te analize, ISBIH redovno i aktivno prati međunarodne i europske trendove, kao i potrebe tržišta Bosne i Hercegovine.

Tabela 6 – Prioritetne oblasti standardizacije prema sektorima

Sektor	Oblast	Konačni rang (društveno- ekonomski i zahtjevi zainteresirane strane)	Zainteresirane strane	Odgovoran tehnički komitet ISBIH-a
Informacije i komunikacije	Informacijske uslužne djelatnosti	2,50	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske	BAS/TC 1
Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	2,00	TEHNOGRAD d.o.o. Tuzla	BAS/TC 21
	Proizvodnja ostalih proizvoda primarne prerade čelika	2,00	TEHNOGRAD d.o.o. Tuzla	BAS/TC 4
	Poizvodnja metalnih proizvoda	1,20	Željeznice Republike Srpske	BAS/TC 11, BAS/TC 41, BAS/TC 46
	Proizvodi od metala, ostali	2,00	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	BAS/TC 14
	Proizvodi od gume i plastike	2,00	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	BAS/TC 14
	Proizvodnja namještaja	2,00	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	BAS/TC 42
Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	1,33	Željeznice Republike Srpske	BAS/TC 46
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	4,00	TEHNOGRAD d.o.o. Tuzla, Institut za standardizaciju BiH	BAS/TC 21, BAS/TC 58, BAS/TC 61, BAS/TC 62
	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1,67	Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije Republike Srpske	BAS/TC 7
	Upravljačke djelatnosti	2,50	Agencije za javne nabavke BiH	BAS/TC 55

6.2 Ljudski potencijali

Kod izračunavanja potrebnih ljudskih potencijala za realizaciju ovog strategijskog plana korištena je metodologija data u ISO publikaciji.

Za izračun je uzeta samo procjena potrebnih ljudskih potencijala koji pripadaju ISBIH-u, odnosno predviđeni su samo zaposleni u ISBIH-u.

Kada je riječ o vanjskim ekspertima, finansijske resurse za učešće bosanskohercegovačkih eksperata u razvoju europskih i međunarodnih standarda osiguravaju organizacije koje su delegirale eksperte iz određenih oblasti ili sponzorstvom koje je osigurano posredstvom ISBIH-a. U ovom trenutku ukupno 5 eksperta iz Bosne i Hercegovine učestvuje u radu sljedećih međunarodnih tehničkih radnih tijela: ISO/TC 34/SC 12 (*P-član*), ISO/TC 193/SC 1 (*P-član*), ISO/TC 334 (*P-član*), ISO/TC 210 (*O-član*) i ISO/IEC JTC 1/SC 27 (*O-član*).

Prilikom dostavljanja prijedloga projekata za izradu ovog dokumenta zainteresirane strane nisu izrazile zainteresiranost za aktivno učešće u njihovoj realizaciji.

U nastavku teksta, u tabelama od 7 do 11 predstavljeni su izračuni potrebnih ljudskih potencijala za realizaciju zahtjeva navedenih u Dodatku A prema načinu preuzimanja određenog standarda (usvajanje na engleskom jeziku – *Ad*, usvajanja standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini – *AdTr* i praćenje razvoja europskog ili međunarodnog standarda – *Mo*). Prema zbirnom izračunu, vidjeti tabele 12 i 13, zaključeno je da je za realizaciju Strategijskog plana, na trogodišnjem nivou, potreba za ljudskim potencijalima sljedeća:

- 187,20 osoba/dana za TO (saradnik za standardizaciju⁶) i
- 22,72 osoba/dana za lektoriranje i tehničko uređivanje teksta.

ISBIH prema izračunima raspolaže sa 5040 osoba/dana za TO, a 1260 osoba/dana za lektoriranje i tehničko uređivanje teksta u periodu na koji se odnosi Strategijski plan.

Izračuni predstavljaju prosječne vrijednosti, pa u skladu sa tim obaveze nisu podjednako raspoređene na sve TO, jer su potrebe zainteresiranih strana bile raznovrsne.

Na osnovu svega navedenog, zaključeno je da za realizaciju ovog trogodišnjeg strategijskog plana, ISBIH u ovom trenutku raspolaže dovoljnim brojem ljudskih potencijala. Prilikom razmatranja angažovanja ljudskih potencijala svakako treba uzeti u obzir ukupne obaveze ISBIH-a u vezi sa usvajanjem standarda, kao i druge aktivnosti koje ISBIH obavlja. Broj standarda koje su zainteresirane strane identificirale kao potrebne za obavljanje njihove djelatnosti (ukupno 324) i koji su nakon detaljnog preispitivanja na kraju obuhvaćeni ovim strategijskim planom (128), predstavlja samo jedan dio ukupnog broja standarda za koje ISBIH ima obavezu da usvoji u ovom periodu, a u cilju ispunjavanja zahtjeva za punopravno članstvo u CEN-u i CENELEC-u (npr. samo na europskom nivou očekuje se usvajanje oko 2500 dokumenata koje treba preuzeti u sistem bosanskohercegovačke standardizacije, zatim treba uzeti u obzir i započete projekte preuzimanja međunarodnih standarda, što sve zajedno na trogodišnjem nivou predstavlja angažovanje zaposlenih na oko 4000 dokumenata). Od ukupno 60 Tehničkih komiteta, za rad na usvajanju standarda obuhvaćenih ovim Strategijskim planom predviđeno je angažiranje 13 Tehničkih komiteta, koji će, pored toga, u skladu sa svojim godišnjim planovima, raditi i na usvajanju standarda koji nisu obuhvaćeni ovim Strategijskim planom kao i svi ostali Tehnički komiteti, što u isto vrijeme znači i redovno angažovanje internih resursa ISBIH-a, odnosno saradnika za standardizaciju⁷ (TO) i zaposlenih na poslovima lektoriranja i tehničke obrade standarda (ED). Isto tako, osim u aktivnostima u postupku usvajanja standarda, saradnici za standardizaciju učestvuju i u realizaciji aktivnosti u vezi sa promocijom standardizacije, u radnim

⁶ Odnosi se na radna mjesta koja u opisu posla imaju provođenje procedure pripremanja, donošenja i objavljivanja standarda i organiziranje rada tehničkih komiteta.

⁷ Odnosi se na radna mjesta koja u opisu posla imaju provođenje procedure pripremanja, donošenja i objavljivanja standarda i organiziranje rada tehničkih komiteta.

grupama različitih ministarstava i drugih tijela državne uprave u Bosni i Hercegovini za potrebe donošenja tehničkih propisa itd.

Tabela 7 - Preuzimanje standarda na engleskom jeziku (Ad)

Tip projekta 1 - Usvajanje standarda na engleskom jeziku "Ad"								
Zadaci na usvajanju standarda	Radno vrijeme			Ponavljanja po ciklusu	Ukupno radno vrijeme			Ukupno vrijeme za sve zadatke
	TO	ED	SECR		TO	ED	SECR	
Preliminarna analiza	0,04	0	0	1	0,04	0	0	0,04
Priprema i organizacija sjednice Tehničkog komiteta	0,20	0	0	1	0,20	0	0	0,20
Priprema zapisnika sa sjednice Tehničkog komiteta	0,20	0	0	1	0,20	0	0	0,20
Verifikacija i diseminacija nacrtu	0,20	0	0	1	0,20	0	0	0,20
Komunikacija sa zainteresiranim stranama	0,04	0	0	1	0,04	0	0	0,04
Upravljanje projektom	0,20	0	0	1	0,20	0	0	0,20
Lektoriranje usvojenog standarda na engleskom jeziku	0,20	0,15	0	1	0,20	0,15	0	0,35

Ukupno:	1,08	0,15	0
----------------	-------------	-------------	----------

Ukupno vrijeme za 1 Ad:	1,23
--------------------------------	-------------

NAPOMENA: Načinom organizacije rada ISBIH-a, tehnički (TO) i administrativni (SECR) poslovi su objedinjeni i prikazani u koloni TO.

Tabela 8 - Preuzimanje standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini (AdTr)

Tip projekta 2 - Usvajanje standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini "AdTr "								
Zadaci na usvajanju standarda	Radno vrijeme			Ponavljanja po ciklusu	Ukupno radno vrijeme			Ukupno vrijeme za sve zadatke
	TO	ED	SECR		TO	ED	SECR	
Preliminarna analiza	0,08	0	0	1	0,08	0	0	0,08
Priprema i organizacija sjednice Tehničkog komiteta	0,10	0	0	1	0,1	0	0	0,1
Priprema zapisnika sa sjednice Tehničkog komiteta	0,06	0	0	1	0,06	0	0	0,06
Verifikacija i diseminacija nacрта	0,04	0,10	0	2	0,08	0,2	0	0,28
Komunikacija sa zainteresiranim stranama	0,04	0	0	1	0,04	0	0	0,04
Upravljanje projektom	0,05	0	0	1	0,05	0	0	0,05
Javna rasprava	0,04	0	0	1	0,04	0	0	0,04
Sumiranje, analiza i dostavljanje komentara	0,04	0	0	2	0,08	0	0	0,08
Prihvatanje opravdanih komentara/Ažuriranje nacрта standarda	0,10	0	0	1	0,1	0	0	0,1
Lektoriranje i tehničko uređivanje usvojenog standarda na engleskom jeziku	0,09	0,12	0	1	0,09	0,12	0	0,21

Ukupno:	0,72	0,32	0
----------------	-------------	-------------	----------

Ukupno vrijeme za 1 stranicu AdTr:	1,04
---	-------------

NAPOMENA 1: Projekcija o potrebnim ljudskim resursima prilikom preuzimanja 1 prevedene stranice standarda.

NAPOMENA 2: Načinom organizacije rada Instituta, tehnički (TO) i administrativni (SECR) poslovi su objedinjeni i prikazani u koloni TO.

Tabela 9 - Praćenje razvoja međunarodnog/evropskog standarda "Mo"

Tip projekta 3 - Usvajanje standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini "Mo"								
Zadaci na usvajanju standarda	Radno vrijeme			Ponavljanja po ciklusu	Ukupno radno vrijeme			Ukupno vrijeme za sve zadatke
	TO	ED	SECR		TO	ED	SECR	
Preliminarna analiza	0,06	0	0	2	0,12	0	0	0,12
Priprema i organizacija sjednice Tehničkog komiteta	0,20	0	0	2	0,40	0	0	0,40
Priprema zapisnika sa sjednice Tehničkog komiteta	0,20	0	0	2	0,40	0	0	0,40
Verifikacija i diseminacija nacrtu	0,20	0	0	2	0,40	0	0	0,40
Komunikacija sa zainteresiranim stranama	0,04	0	0	2	0,08	0	0	0,08
Upravljanje projektom	0,20	0	0	1	0,20	0	0	0,20
Lektoriranje i tehničko uređivanje usvojenog standarda na engleskom jeziku	0,20	0,20	0	1	0,20	0,20	0	0,40

Ukupno:	1,80	0,20	0
----------------	-------------	-------------	----------

Ukupno vrijeme za 1 Mo:	2,00
--------------------------------	-------------

NAPOMENA: Načinom organizacije rada ISBIH-a, tehnički (TO) i administrativni (SECR) poslovi su objedinjeni i prikazani u koloni TO.

U tabelama 10, 11 i 12 predstavljeni su zbirni izračuni za potrebne ljudske potencijale za predložene standarde koje treba usvojiti u periodu od naredne tri godine.

Tabela 10 – Zbirni izračun vremenskih potreba za realizaciju različitih projekata

Predviđeni su sljedeći tipovi projekata: Preuzimanje na engleskom jeziku (Ad), Preuzimanje standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini (AdTr), Praćenje razvoja (Mo)					
Uloge	Ad	AdTr	Mo	Broj radnih dana u godini	Ukupno vrijeme realizacije plana (u godinama)
TO	1,08	0,72	1,80	210	3
ED	0,15	0,32	0,20	210	
SECR	0	0	0	0	
Ukupno (po tipu projekta):	1,23	1,04	2,00		

NAPOMENA: Načinom organizacije rada ISBIH-a, tehnički (TO) i administrativni (SECR) poslovi su objedinjeni i prikazani u koloni TO.

Tabela 11 – Izračun potreba za ljudskim potencijalima (TO) – zbirno prema broju predloženih standarda

Saradnik za standardizaciju*: Dostupni ljudski potencijali u odnosu na potrebne ljudske potencijale									
Broj projekata za trogodišnji planirani period					Saradnici za standardizaciju (TOs) - Planiranje potencijala				
	Tipovi nacionalnih projekta			Dostupni ljudski potencijali		Potrebni ljudski potencijali (TO) u radnim danima			Razlika
Odjeljenja za standardizaciju u ISBIH-u	# Ad	# Adtr	# Mo	# TO	Radni dani	TO/Ad	TO/AdTr	TO/Mo	
Odjeljenje za standardizaciju iz područja rada ISO/CEN	41	1	49	6	3780	44,28	0,72	88,2	3646,8
Odjeljenje za standardizaciju iz područja rada IEC/ITU/CENELEC/ETSI	15	0	21	2	1260	16,2	0	37,8	1206
Ukupno:	56	1	70	8	5040	60,48	0,72	126	4852,8
Razlika na nivou od tri godine:									23,11
Razlika na godišnjem nivou:									7,70

* Odnosi se na radna mjesta koja u opisu posla imaju provođenje procedure pripremanja, donošenja i usvajanja standarda i organiziranje rada tehničkih komiteta.

Tabela 12 – Izračun potreba za ljudskim potencijalima (ED) – zbirno prema broju predloženih standarda

Lektoriranje i tehničko uređivanje standarda: Dostupni ljudski potencijali u odnosu na potrebne ljudske potencijale						
Odjeljenje u ISBIH-u	Dostupni ljudski potencijali (ED/TR)		Potrebni ljudski potencijali (ED) izraženi u radnim danima			Razlika
	# ED	Radni dani	ED/Ad	ED/AdTr	ED/Mo	
Odjeljenje za informaciono dokumentacione poslove	2	1260	8,4	0,32	14	1237,28
Ukupno:	2	1260	8,4	0,32	14	1237,28
Razlika na nivou od tri godine:						5,89
Razlika na godišnjem nivou:						1,96

Tabela 13 – Izračun potreba za ljudskim potencijalima prema godinama usvajanja standarda

Tip projekta	2025	2026	2027	TO	ED	SECR	TO	ED	SECR
Ad	27	27	2	60,48	8,4	0	5040	1260	-
AdTr	1	0	0	0,72	0,32	0			
Mo	22	40	8	126	14	0			
Ukupno:	50	67	10	187,20	22,72	0			

U tabeli 14 dat je konačan broj projekata i način preuzimanja istih prema sektoru.

Tabela 14 - Konačan broj projekata i način preuzimanja istih prema sektorima

Sektor	Ukupna broj nacionalnih projekata			Potrebni ljudski potencijali		
	Tip projekta	Broj projekata	Broj stranica	TO	ED	Ukupno
Informacije i komunikacije	Ad	4	147	4,32	0,6	4,92
	AdTr	0	0			
	Mo	0	0			
Prerađivačka industrija	Ad	16	381	37,08	4,6	41,68
	AdTr	0	0			
	Mo	11	448			
Prijevoz i skladištenje	Ad	11	539	42,48	5,05	47,53
	AdTr	0	0			
	Mo	17	717			
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ad	25	2112	103,32	12,47	115,79
	AdTr	1	52			
	Mo	42	4405			
UKUPNO	Ad +AdTr + Mo			187,20	22,72	209,92

6.3 Finansijski resursi

Prilikom izračuna potrebnih finansijskih resursa za realizaciju ovog strategijskog plana primjenjena je metodologija objašnjena u nastavku.

Fiksni troškovi potrebni za realizaciju Strategijskog plana izraženi su po danu i po osobi (osoba/dan) i uključuju:

- dnevnicu zaposlenog (TO), putne troškove (za organizaciju sjednica izvan ISBIH-a),
- troškove reprezentacije (za organizaciju sjednica u ISBIH-u), te
- dodatne troškove (fiksna i mobilna komunikacija, internet).

U realizaciju Strategijskog plana u toku tri godine uključeno je 13 različitih Tehničkih komiteta, pri čemu je procijenjeno da je prosječan broj sjednica po tehničkom komitetu na godišnjem nivou 2. Kada su u pitanju troškovi reprezentacije, imajući u vidu broj članova Tehničkih komiteta koji su uključeni u realizaciju Strategijskog plana, prosječno prisustvo po sjednicama, te prosječan trošak po članu (5,00 KM), za period od tri godine planirani troškovi iznose 900,00 KM. Dobra praksa rada Tehničkih komiteta je da se sjednice održavaju i izvan sjedišta ISBIH-a u drugim gradovima. S tim u vezi planirano je da će 12 sjednica biti održano u drugim gradovima, te je izvršena projekcija troškova u iznosu od 1.100,00 KM (dnevnicu u iznosu od 40,00 KM po danu), te troškovi putovanja.

U tabeli 15 predstavljeni su finansijski resursi za realizaciju Strategijskog plana.

Kada je u pitanju prevođenje standarda, zainteresirane strane su predložile usvajanje ukupno 52 stranice dokumenata. U prethodnim godinama ISBIH poboljšao svoju infrastrukturu za prevođenje standarda kroz unos termina i definicija u online terminološki rječnik standardizacije (<https://isbih.gov.ba/hr/p/terminoloski-rjecnik-standardizacije>) koji trenutno ima više od 11.500 termina sa definicijama. Također, ISBIH je radio i na podsticanju zainteresiranih strana da pripreme prijevode standarda koji su im potrebni u poslovanju i da ih dostave ISBIH-u da bi ih uključio u proceduru usvajanja bosanskohercegovačkih standarda. Tu je ostvarena veoma dobra saradnja sa nekoliko organizacija. Ova praksa će se nastaviti i u budućnosti. Zajedno sa

skromnim finansijskim sredstvima kojima ISBIH raspolaže u okviru svog budžeta i koji mogu da se ulože u prevođenje prioriternih standarda, kao i učešćem članova Tehničkih komiteta u osiguravanje prijevoda, sve ovo predstavlja osnovu za osiguravanje prevođenja standarda na jedan od službenih jezika koji su u upotrebi u Bosni i Hercegovini.

Sredstva potrebna za aktivno učešće eksperata iz Bosne i Hercegovine u razvoju europskih i međunarodnih standarda kontinuirano osiguravaju organizacije koje su delegirale eksperte kao i i sponzoriranje uz posredovanje ISBIH-a (npr. ISO/DEVCO i sl.).

Tabela 15 - Finansijski resursi za realizaciju Strategijskog plana

Prosječni fiksni troškovi izraženi na dnevnom nivou po osobi (u KM)		Potreban broj osoba/dana (TO+ED)	Finansijska sredstva potrebna za organizaciju sjednica u ISBIH-u*	Finansijska sredstva potrebna za organizaciju sjednica izvan ISBIH-a**	Dodatni troškovi***	Ukupni troškovi za tri godine (u KM)
Prosječna dnevnicu zaposlenog (8 TO i 2 ED)	240,36	209,92	900,00	1.100,00	2.000,00	54.456,98
* Troškovi koji se odnose na reprezentaciju (za tri godine) ** Dnevnice za putovanja u BiH, putni troškovi *** Troškovi za internet, telefon						

7 ZAKLJUČAK

Ovaj dokument, između ostalih, predstavlja temeljni Srednjoročni strategijski plan usvajanja bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata za period od 2025. do 2027. godine. Njegova izrada zasnovana je na principima objektivnosti, transparentnosti i usklađenosti s realnim potrebama zainteresiranih strana u Bosni i Hercegovini.

Planirani projekti standardizacije proizašli su iz sveobuhvatne ankete provedene među ključnim zainteresiranim stranama, pri čemu je uspostavljena jasna lista prioriteta za usvajanje standarda. Korištena je metodologija, osiguravajući da su u Strategijski plan uključeni isključivo oni standardi koji su ispunili sve kriterije definirane internim pravilima i procedurama Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH).

Ipak, važno je napomenuti da određeni broj kompleksnih i obimnih standardizacijskih projekata, koji zahtijevaju značajna finansijska sredstva, nije uključen u ovaj Strategijski plan. Realizacija ovih projekata ostaje važan cilj ISBIH-a, ali će realizacija zavisiti od osiguravanja finansiranja putem sponzorstava ili namjenskih sredstava kroz projekte.

Analiza ljudskih potencijala i finansijskih resursa, detaljno predstavljena u Poglavlju 6, pokazuje da ISBIH u ovom trenutku raspolaže adekvatnim resursima za efikasnu i pravovremenu realizaciju utvrđene dinamike usvajanja standarda u razmatranom periodu. .

Da bi se osigurala stalna relevantnost u dinamičnom društvenom i ekonomskom okruženju, Strategijski plan će biti podložen godišnjim preispitivanjima. Ova fleksibilnost omogućava dopunjavanje, prilagođavanje i preciziranje plana u skladu s aktuelnim trendovima, zakonskim promjenama i novim prioritetima privrede, prateći usvojenu proceduru. Cilj je uspostavljanje i kontinuirano poboljšavanje aktivne komunikacije sa svim zainteresiranim stranama čiji su zahtjevi uvršteni u Strategijski plan, radi efikasne realizacije projekata, razvoja sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i aktivnijeg uključivanja u sistem standardizacije na evropskom i međunarodnom nivou.

Iako je Strategijski plan rezultat identificiranih potreba, zabilježen je relativno nizak odaziv (ukupno 31 odgovor na preko 1.146 poslatih upita) zainteresiranih strana tokom procesa anketiranja. Ovaj podatak naglašava postojanje disonance između strategijskog značaja standardizacije i aktivnog učešća zainteresiranih strana.

U skladu s tim, ISBIH prepoznaje imperativ aktivnijeg rada na jačanju sinergije i podizanju svijesti o značaju i ulozi standarda u svim sferama života. U narednom periodu, ISBIH planira intenzivirati napore usmjerene na animiranje i uključivanje većeg broja relevantnih zainteresiranih strana u proces standardizacije, čime će se osigurati da usvojeni standardi u potpunosti odražavaju potrebe i potencijal za privredni rast u Bosni i Hercegovini.

DIREKTOR

Aleksandar Todorović

DODATAK A

Lista planiranih standarda za usvajanje prema sektorima i godinama preuzimanja

NAPOMENA: Tabele A.1, A.2 i A.3 sadrže međunarodne i europske standarde planirane za usvajanje na engleskom.

Skraćenice:

Ad – preuzimanje standarda na engleskom jeziku

AdTr – usvajanja standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini

Mo – praćenje razvoja međunarodnog/europskog standarda

Tabela A.1 – Lista planiranih standarda za 2025. godinu

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
1.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Jednostavne posude pod pritiskom	FprEN 286-1	Simple unfired pressure vessels designed to contain air or nitrogen - Part 1: Pressure vessels for general purposes	1,20	Mo	81	BAS/TC 46
2.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Jednostavne posude pod pritiskom	FprEN 286-2	Simple unfired pressure vessels designed to contain air or nitrogen - Part 2: Pressure vessels for air braking and auxiliary systems for motor vehicles and their trailers	1,20	Mo	47	BAS/TC 46
3.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Jednostavne posude pod pritiskom	FprEN 286-3	Simple unfired pressure vessels designed to contain air or nitrogen - Part 3: Steel pressure vessels designed for air braking equipment and auxiliary pneumatic equipment for railway rolling stock	1,20	Mo	55	BAS/TC 46

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
4.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Jednostavne posude pod pritiskom	FprEN 286-4	Simple unfired pressure vessels designed to contain air or nitrogen - Part 4: Aluminium alloy pressure vessels designed for air braking equipment and auxiliary pneumatic equipment for railway rolling stock	1,20	Mo	51	BAS/TC 46
5.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Posude pod pritiskom	nsBAS EN 13445-11:2025	Posude pod pritiskom koje nisu izložene plamenu – Dio 11: Dodatni zahtevi za posude pod pritiskom od titanijuma i legura titanijuma	1,20	Ad	34	BAS/TC 41
6.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Jednostavne posude pod pritiskom	EN 590:2025	Automotive fuels - Diesel - Requirements and test methods	1,20	Mo	22	BAS/TC 11
7.	Prerađivačka industrija	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Rezervoari za transport	nsBAS EN 12972+A1:2025	Rezervoari za transport opasnih materija – Ispitivanje, inspekcija i označavanje metalnih rezervoara	1,20	Ad	64	BAS/TC 41
8.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	FprEN 13260	Railway applications - Wheelsets and bogies - Wheelsets - Product requirements	1,33	Mo	38	BAS/TC 46
9.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	FprEN 12080	Railway applications - Axleboxes - Rolling bearings	1,33	Mo	50	BAS/TC 46
10.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 12663-1+A2:2025	Područje primjene na željeznici - Konstruktivni zahtjevi za željeznička vozila - Dio 1: Lokomotive i putnički vagoni (i alternativna metoda za teretne vagone)	1,33	Ad	39	BAS/TC 46

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
11.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 13452-1	Railway applications - Braking - Urban rail brake systems - Part 1: Requirements and definitions	1,33	Mo	33	BAS/TC 46
12.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	EN 15085-2:2020+A2:2025	Railway applications - Welding of railway vehicles and components - Part 2: Requirements for welding manufacturer	1,33	Mo	29	BAS/TC 46
13.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 50343:2025	Područje primjene na željeznici – Željeznička vozila – Pravila za kabliranje	1,33	Ad	71	BAS/TC 46
14.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50155:2024	Railway applications - Rolling stock - Electronic equipment	1,33	Mo	111	BAS/TC 46
15.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 13749+A1:2025	Područje primjene na željeznici – Osovinski sklopovi i obrtna postolja – Metoda specificiranih konstruktivnih zahtjeva za obrtna postolja	1,33	Ad	10	BAS/TC 46
16.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 13979-1:2025	Područje primjene na željeznici - Osovinski sklopovi i okretna postolja - Monoblok točkovi - Postupak tehničkog odobravanja - Dio 1: Kovani i valjani točkovi	1,33	Ad	20	BAS/TC 46
17.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 15313:2025	Područje primjene na željeznici – Operativni zahtjevi za osovinske sklopove u eksploataciji - Održavanje osovinskih sklopova na vozilu i van vozila	1,33	Ad	117	BAS/TC 46

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
18.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 15328+A1:2025	Područje primjene na željeznici – Kočenje – Kočione pločice	1,33	Ad	16	BAS/TC 46
19.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 15624+A1:2025	Područje primjene na željeznici – Kočenje – Uređaj za promjenu prazno/tovareno	1,33	Ad	38	BAS/TC 46
20.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	FprEN 13262	Railway applications - Wheelsets and bogies - Wheels - Product requirements	1,33	Mo	59	BAS/TC 46
21.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 12663-2+A1:2025	Područje primjene na željeznici – Konstruktivni zahtjevi za sanduk željezničkih vozila – Dio 2: Teretni vagoni	1,33	Ad	39	BAS/TC 46
22.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	psBAS EN 15313:2025	Područje primjene na željeznici – Operativni zahtjevi za osovinske sklopove u eksploataciji - Održavanje osovinskih sklopova na vozilu i van vozila	1,33	Ad	117	BAS/TC 46
23.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	prEN 12350-13	Testing fresh concrete - Part 13: Bleeding test - Static and pressure	2,00	Mo	15	BAS/TC 21
24.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja ostalih proizvoda primarne prerade čelika	Armaturni čelik	prEN 10080	Steel for the reinforcement of concrete - Weldable reinforcing steel - General	2,00	Mo	91	BAS/TC 4

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
25.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1997-1:2024	Eurocode 7 - Geotechnical design - Part 1: General rules	4,00	Ad	99	BAS/TC 58
26.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1997-2:2024	Eurocode 7 - Geotechnical design - Part 2: Ground properties	4,00	Ad	144	BAS/TC 58
27.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1991-2:2023	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 2: Traffic loads on bridges and other civil engineering works	4,00	Ad	160	BAS/TC 58
28.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1991-1-2:2024	Eurocode 1 - Actions on structures – Part 1-2: Actions on structures exposed to fire	4,00	Ad	75	BAS/TC 58
29.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1998-1-1:2024	Eurocode 8 - Design of structures for earthquake resistance - Part 1-1: General rules and seismic action	4,00	Ad	124	BAS/TC 58

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
30.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1998-5:2024	Eurocode 8 - Design of structures for earthquake resistance - Part 5: Geotechnical aspects, foundations, retaining and underground structures	4,00	Ad	120	BAS/TC 58
31.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	CEN/TS 19102:2023	Design of tensioned membrane structures	4,00	Ad	102	BAS/TC 61
32.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	CEN/TS 19101:2022	Design of fibre-polymer composite structures	4,00	Ad	238	BAS/TC 61
33.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	CEN/TS 19100-4:2024	Design of glass structures - Part 4: Glass selection relating to the risk of human injury - Guidance for specification	4,00	Ad	55	BAS/TC 61
34.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1996-1-2:2024	Eurocode 6 - Design of masonry structures - Part 1-2: Structural fire design	4,00	Ad	81	BAS/TC 61

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
35.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1996-2:2024	Eurocode 6 - Design of masonry structures - Part 2: Design considerations, selection of materials and execution	4,00	Ad	34	BAS/TC 61
36.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1993-1-7:2025	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 1-7: Plate assemblies with elements under transverse loads	4,00	Ad	80	BAS/TC 62
37.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1993-1-10:2025	Eurocode 3: Design of steel structures - Part 1-10: Material toughness and through-thickness properties	4,00	Ad	55	BAS/TC 62
38.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1993-1-9:2025	Eurocode 3: Design of steel structures - Part 1-9: Fatigue	4,00	Ad	124	BAS/TC 62
39.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1993-1-4:2025	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 1-4: Stainless steel structures	4,00	Ad	68	BAS/TC 62

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
40.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	CEN/TS 1994-1-102:2025	Eurocode 4 - Design of composite steel and concrete structures - Part 1-102: Composite dowels	4,00	Mo	49	BAS/TC 61
41.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1993-1-14:2025	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 1-14: Design assisted by finite element analysis	4,00	Mo	66	BAS/TC 62
42.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1993-5:2025	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 5: Piling	4,00	Mo	128	BAS/TC 62
43.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1995-1-1:2025	Eurocode 5 - Design of timber structures - Part 1-1: General rules and rules for buildings	4,00	Mo	434	BAS/TC 62
44.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1995-2	Eurocode 5 - Design of timber structures - Part 2: Bridges	4,00	Mo	84	BAS/TC 62

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
45.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN ISO 23387	Building information modelling (BIM) - Data templates for objects used in the life cycle of assets	4,00	Mo	25	BAS/TC 21
46.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN ISO 16757-4	Data structures for electronic product catalogues for building services - Part 4: Data Dictionary structures for product catalogues	4,00	Mo	23	BAS/TC 21
47.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN ISO 16757-5	Data structures for electronic product catalogues for building services - Part 5: Product catalogue exchange format	4,00	Mo	68	BAS/TC 21
48.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 18162	Building Information Modelling (BIM) - Digital twins applied to the built environment - Concept and definitions	4,00	Mo	13	BAS/TC 21
49.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	psBAS ISO 14083:2025	Staklenički gasovi - Kvantifikacija i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova nastalim tokom operacija u transportnom lancu	1,67	Ad	117	BAS/TC 7
50.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Upravljačke djelatnosti	Sistemi upravljanja kvalitetom	naBAS ISO 37001:2025	Sistemi upravljanja za sprečavanje podmićivanja — Zahtjevi s uputstvom za upotrebu	2,50	AdTr	52	BAS/TC 55

Tabela A.2 – Lista planiranih standarda za 2026. godinu

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
1.	Informacije i komunikacije	Informacijske uslužne djelatnosti	Informaciona tehnologija - Upravljanje uslugama	ISO/IEC 27031:2025	Cybersecurity — Information and communication technology readiness for business continuity	2,50	Ad	33	BAS/TC 1
2.	Informacije i komunikacije	Informacijske uslužne djelatnosti	Informaciona tehnologija - Upravljanje uslugama	ISO/IEC 27032:2023	Cybersecurity — Guidelines for Internet security	2,50	Ad	28	BAS/TC 1
3.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 14363-1	Railway applications - Testing and simulation for the assessment of running characteristics of railway vehicles operated on the heavy rail network - Part 1: General	1,33	Mo	22	BAS/TC 46
4.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 14363-2	Railway applications - Testing and simulation for the acceptance of running characteristics of railway vehicles operated on the heavy rail network - Part 2: Safety against derailment on twisted track	1,33	Mo	59	BAS/TC 46
5.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 14363-3	Railway applications - Testing and simulation for the acceptance of running characteristics of railway vehicles operated on the heavy rail network - Part 3: Stationary tests not obligatory on a European level	1,33	Mo	23	BAS/TC 46

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
6.	Prijevoz skladištenje i	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 14363-4	Railway applications - Testing and simulation for the acceptance of running characteristics of railway vehicles operated on the heavy rail network - Part 4: On-track testing	1,33	Mo	103	BAS/TC 46
7.	Prijevoz skladištenje i	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 14363-5	Railway applications - Testing and simulation for the acceptance of running characteristics of railway vehicles operated on the heavy rail network - Part 5: Calculations/Simulations	1,33	Mo	44	BAS/TC 46
8.	Prijevoz skladištenje i	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	EN 15227:2020+A1:2024	Railway applications - Crashworthiness requirements for rail vehicles	1,33	Ad	54	BAS/TC 46
9.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	EN 12390-4:2025	Testing hardened concrete - Part 4: Compressive strength - Specification for testing machines	2,00	Ad	17	BAS/TC 21
10.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	prEN 12390-10	Testing hardened concrete - Part 10: Determination of the carbonation resistance of concrete at atmospheric levels of carbon dioxide	2,00	Mo	21	BAS/TC 21
11.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	prEN 12390-11	Testing hardened concrete - Part 11: Determination of the chloride resistance of concrete, unidirectional diffusion	2,00	Mo	35	BAS/TC 21

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
12.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	prEN 12390-12	Testing hardened concrete - Part 12: Determination of the carbonation resistance of concrete - Accelerated carbonation method	2,00	Mo	20	BAS/TC 21
13.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	prEN 12390-20	Testing hardened concrete - Part 20: Determination of porosity	2,00	Mo	10	BAS/TC 21
14.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa	Beton	EN 933-1:2025	Tests for geometrical properties of aggregates - Part 1: Determination of particle size distribution - Sieving method	2,00	Ad	22	BAS/TC 21
15.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-1:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 1: Classification, materials, general requirements and test methods	2,00	Ad	39	BAS/TC 14
16.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-2:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 2: Consumer information	2,00	Ad	27	BAS/TC 14
17.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-3:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 3: Additional specific safety requirements and test methods for Class A devices	2,00	Ad	21	BAS/TC 14
18.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-4:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 4: Additional specific safety requirements and test methods for Class B devices	2,00	Ad	30	BAS/TC 14

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
19.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-5:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 5: Additional specific safety requirements and test methods for Class C devices	2,00	Ad	33	BAS/TC 14
20.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-6:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 6: Additional specific safety requirements and test methods for Class D devices	2,00	Ad	39	BAS/TC 14
21.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od gume i plastike	Plutajući proizvodi za rekreaciju	EN ISO 25649-7:2024	Floating leisure articles for use on and in the water - Part 7: Additional specific safety requirements and test methods for Class E devices	2,00	Ad	30	BAS/TC 14
22.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja ostalih proizvoda primarne prerade čelika	Armaturni čelik	EN ISO 15630-3:2025	Steel for the reinforcement and prestressing of concrete - Test methods - Part 3: Prestressing steel	2,00	Ad	43	BAS/TC 4
23.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja namještaja	Namještaj	EN 12520:2024	Furniture - Safety, strength and durability - Requirements for domestic seating	2,00	Ad	22	BAS/TC 42
24.	Prerađivačka industrija	Proizvodnja namještaja	Namještaj	EN 16121:2023/AC:2025	Non-domestic storage furniture - Requirements for safety, strength, durability and stability	2,00	Ad	2	BAS/TC 42
25.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od metala, ostali	Sprave za vježbanje	EN ISO 20957-1:2024	Stationary training equipment - Part 1: General safety requirements and test methods	2,00	Ad	24	BAS/TC 14
26.	Prerađivačka industrija	Proizvodi od metala, ostali	Sprave za vježbanje	EN ISO 20957-7:2024	Stationary training equipment - Part 7: Rowing equipment - Additional specific safety requirements and test methods	2,00	Ad	16	BAS/TC 14

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
27.	Prijevoz skladištenje	Kopneni prijevoz cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	EN 13261:2024	Railway applications - Wheelsets and bogies - Axles - Product requirements	1,33	Ad	72	BAS/TC 46
28.	Stručne, znanstvene tehničke djelatnosti	Arhitektonske inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1990:2023/FprA1	Eurocode - Basis of structural and geotechnical design - Part 1: New structures	4,00	Mo	50	BAS/TC 58
29.	Stručne, znanstvene tehničke djelatnosti	Arhitektonske inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprCEN/TS 1998-1-101	Eurocode 8 - Design of structures for earthquake resistance - Part 1-101: Characterisation and qualification of structural components for seismic applications by means of cyclic tests	4,00	Mo	46	BAS/TC 58
30.	Stručne, znanstvene tehničke djelatnosti	Arhitektonske inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1990-2	Eurocode - Basis of structural and geotechnical design - Part 2: Assessment of existing structures	4,00	Mo	34	BAS/TC 58
31.	Stručne, znanstvene tehničke djelatnosti	Arhitektonske inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1991-1-4	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 1-4: Wind actions	4,00	Mo	265	BAS/TC 58

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
32.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1991-1-6	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 1-6: Actions during execution	4,00	Mo	32	BAS/TC 58
33.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1991-1-7:2025	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 1-7: Accidental actions	4,00	Mo	74	BAS/TC 58
34.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1991-1-8	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 1-8: Actions from waves and currents on coastal structures	4,00	Mo	215	BAS/TC 58
35.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1991-3	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 3: Actions induced by cranes and machines	4,00	Mo	51	BAS/TC 58
36.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1991-4	Eurocode 1 - Actions on structures - Part 4: Silos and tanks	4,00	Mo	163	BAS/TC 58

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
37.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1998-1-2	Eurocode 8 - Design of structures for earthquake resistance - Part 1-2: Buildings	4,00	Mo	392	BAS/TC 58
38.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1998-3:2025	Eurocode 8 - Design of structures for earthquake resistance - Part 3: Assessment and retrofitting of buildings and bridges	4,00	Mo	212	BAS/TC 58
39.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1998-4:2025	Eurocode 8 - Design of structures for earthquake resistance - Part 4: Silos, tanks, pipelines, towers, masts and chimneys	4,00	Mo	145	BAS/TC 58
40.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1994-1-1	Eurocode 4 - Design of composite steel and concrete structures - Part 1-1: General rules and rules for buildings	4,00	Mo	218	BAS/TC 61
41.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1994-1-2	Eurocode 4 - Design of composite steel and concrete structures - Part 1-2: Structural fire design	4,00	Mo	136	BAS/TC 61

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
42.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1994-2	Eurocode 4 - Design of composite steel and concrete structures - Part 2: Bridges	4,00	Mo	39	BAS/TC 61
43.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1995-1-2:2025	Eurocode 5 - Design of timber structures - Part 1-2: Structural fire design	4,00	Mo	180	BAS/TC 62
44.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1993-1-11	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 1-11: Tension components	4,00	Mo	84	BAS/TC 62
45.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1993-2	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 2: Bridges	4,00	Mo	126	BAS/TC 62
46.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1993-3	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 3: Towers, masts and chimneys	4,00	Mo	77	BAS/TC 62

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
47.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1993-4-1	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 4-1: Silos	4,00	Mo	153	BAS/TC 62
48.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1993-4-2	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 4-2: Tanks	4,00	Mo	79	BAS/TC 62
49.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	FprEN 1993-6	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 6: Crane supporting structures	4,00	Mo	75	BAS/TC 62
50.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN 1995-3:2025	Eurocode 5 - Design of timber structures - Part 3: Execution	4,00	Mo	59	BAS/TC 62
51.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 1993-7	Eurocode 3 - Design of steel structures - Part 7: Sandwich panels	4,00	Mo	81	BAS/TC 62

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
52.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 1995-1-3	Eurocode 5 — Design of timber structures — Part 1-3: Timber-concrete composite structures	4,00	Mo	62	BAS/TC 62
53.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 19100-1	Eurocode 10 - Design of glass structures - Part 1: General rules	4,00	Mo	43	BAS/TC 62
54.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 19100-2	Eurocode 10 - Design of glass structures - Part 2: Out-of-plane loaded glass components	4,00	Mo	70	BAS/TC 62
55.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 19100-3	Eurocode 10 - Design of glass structures - Part 3: In-plane loaded glass components	4,00	Mo	34	BAS/TC 62
56.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	EN ISO 19650-6:2025	Organization and digitization of information about buildings and civil engineering works, including building information modelling (BIM) - Information management using building information modelling - Part 6: Health and safety informatio	4,00	Ad	27	BAS/TC 21

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjeak)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
57.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	CEN/TS 18113:2024	Guidance on how to implement EN ISO 19650-series in Europe, in particular parts 1, 2, 3, 4 and 5.	4,00	Ad	77	BAS/TC 21
58.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN ISO 29481-1	Building information models - Information delivery manual - Part 1: Methodology and format	4,00	Mo	38	BAS/TC 21
59.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN ISO 29481-2	Building information models - Information delivery manual - Part 2: Interaction framework	4,00	Mo	93	BAS/TC 21
60.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN ISO 12006-2	Building construction - Organization of information about construction works - Part 2: Framework for classification and breakdown structures	4,00	Mo	37	BAS/TC 21
61.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO 14068-1:2023	Climate change management — Transition to net zero — Part 1: Carbon neutrality	1,67	Ad	44	BAS/TC 7
62.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO/TR 14069:2013	Greenhouse gases — Quantification and reporting of greenhouse gas emissions for organizations — Guidance for the application of ISO 14064-1	1,67	Ad	88	BAS/TC 7

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
63.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO 14080:2018	Greenhouse gas management and related activities — Framework and principles for methodologies on climate actions	1,67	Ad	36	BAS/TC 7
64.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO/TS 14092:2020	Adaptation to climate change — Requirements and guidance on adaptation planning for local governments and communities	1,67	Ad	41	BAS/TC 7
65.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO 14093:2022	Mechanism for financing local adaptation to climate change — Performance-based climate resilience grants — Requirements and guidelines	1,67	Ad	43	BAS/TC 7
66.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO 19694-1:2021	Stationary source emissions — Determination of greenhouse gas emissions in energy-intensive industries — Part 1: General aspects	1,67	Ad	37	BAS/TC 7
67.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Kvaliteta zraka	ISO 14097:2021	Greenhouse gas management and related activities — Framework including principles and requirements for assessing and reporting investments and financing activities related to climate change	1,67	Ad	43	BAS/TC 7

Tabela A.3 – Lista planiranih standarda za 2027. godinu

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzimanja	Broj stranica	Oznaka tehničkog komiteta
1.	Informacije i komunikacije	Informacijske uslužne djelatnosti	Informaciona tehnologija - Upravljanje uslugama	ISO/IEC 27035-1:2023	Information technology — Information security incident management — Part 1: Principles and process	2,50	Ad	33	BAS/TC 1
2.	Informacije i komunikacije	Informacijske uslužne djelatnosti	Informaciona tehnologija - Upravljanje uslugama	ISO/IEC 27035-2:2023	Information technology — Information security incident management — Part 2: Guidelines to plan and prepare for incident response	2,50	Ad	53	BAS/TC 1
3.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50121-1:2025	Railway applications - Electromagnetic compatibility - Part 1: General	1,33	Mo	17	BAS/TC 46
4.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50121-2:2025	Railway applications - Electromagnetic compatibility - Part 2: Emission of the whole railway system to the outside world	1,33	Mo	26	BAS/TC 46
5.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50121-3-1:2025	Railway applications - Electromagnetic compatibility - Part 3-1: Rolling stock - Train and complete vehicle	1,33	Mo	24	BAS/TC 46
6.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50121-3-2:2025	Railway applications - Electromagnetic compatibility - Part 3-2: Rolling stock - Apparatus	1,33	Mo	33	BAS/TC 46
7.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50121-4:2025	Railway applications - Electromagnetic compatibility - Part 4: Emission and immunity of the signalling and telecommunications apparatus	1,33	Mo	22	BAS/TC 46
8.	Prijevoz i skladištenje	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	Željeznički prijevoz	prEN 50121-5:2025	Railway applications - Electromagnetic compatibility - Part 5: Emission and immunity of fixed power supply installations and apparatus	1,33	Mo	24	BAS/TC 46

#	Sektor	Oblast	Predmet	Oznaka standarda	Naslov standarda	Rang (Prosjek)	Način preuzim anja	Broj stranic a	Oznaka tehničkog komiteta
9.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prEN 1992-4 rev	Eurocode 2 - Design of concrete structures - Part 4: Design of fastenings for use in concrete	4,00	Mo	144	BAS/TC 61
10.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza	Projektovanje građevinskih konstrukcija	prCEN/TS 1995-1-101	Eurocode 5 - Design of timber structures - Part 1-101: Design assisted by numerical methods	4,00	Mo	8	BAS/TC 62